

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
GRAD GRAČANICA

PREDLAGAČ
Gradonačelnik

RAZMATRA
Gradsko vijeće

OBRAĐIVAČ
**Služba za poduzetništvo,
lokalni razvoj i finansije**

IZVJEŠTAJ
o provedenim poticajnim mjerama
i njihovim efektima u poljoprivredi u 2025. godini
na području Grada Gračanica

Gračanica, maj 2026. godine

Sadržaj

<i>Lista tabela</i>	3
<i>Uvod</i>	4
<i>I Realizacija novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju iz Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine</i>	5
<i>II Realizacija novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju iz Budžeta Tuzlanskog kantona za 2025. godinu</i>	18
<i>III Realizacija novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju iz Budžeta Grada za 2025. godinu</i>	33
<i>IV Zaključna razmatranja i prijedlog mjera u cilju daljeg unapređenja primarne poljoprivredne proizvodnje i efekata novčane podrške</i>	36

Lista tabela

- *Tabela 1. Osnovni podaci o ukupnom broju registrovanih poljoprivrednih gazdinstava i vrsti organizacionog oblika*
- *Tabela 2. Vrste podrški po modelu podrške proizvodnji sa iznosom novčane podrške po jedinici mjere i ukupnim iznosom u 2025.godini iz Budžeta Federacije BiH za Grad Gračanica*
- *Tabela 3. Ostvarene novčane podrške po modelu podrške proizvodnji iz Federalnog budžeta u posljednjih pet godine za Grad Gračanica*
- *Tabela 4. Ostvarene novčane podrške po modelu ruralnog razvoja i modelu ostalih vrsta podrški, iz Budžeta Federacije BiH na području Grada Gračanica u 2025.godini*
- *Tabela broj 5. Ostvarena novčana podrška iz federalnog budžeta po općinama Tuzlanskog kantona u 2025. godini (KM)*
- *Tabela 6. Raspored sredstava novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2025. godini u Kantonalnom Programu*
- *Tabela 7. Izmjena Programa novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2025. godini*
- *Tabela 8. Raspored sredstava novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2025. godini*
- *Tabela 9. Vrste podrški sa iznosom novčane podrške po jedinici mjere i ukupnim iznosom u 2025. godini iz Budžeta Tuzlanskog kantona za Grad Gračanicu*
- *Tabela 10. Ostvarena novčana podrška iz kantonalnog budžeta po općinama/gradovima Tuzlanskog kantona u 2025. godini*
- *Tabela 11. Ostvarene novčane podrške iz Budžeta Kantona u posljednjih pet godina za Grad Gračanica*
- *Tabela 12. Realizovani iznosi novčanih podrški iz Budžeta Grada*
- *Tabela 13. Realizovani iznosi novčanih podrški iz Budžeta Grada u 2024. i 2025.godini*

Uvod

Zakonom o poljoprivredi ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 88/07, 4/10 i 7/13) definisane su mjere kojima se realizuju ciljevi poljoprivredne politike u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ove mjere se, s obzirom na područje djelovanja, dijele na mjere:

- tržišno-cjenovne politike,
- strukturne politike,
- zemljišne politike i
- mjere novčanih podrški u poljoprivredi.

Mjere novčanih podrški u poljoprivredi su novčana sredstva iz budžeta koja imaju za cilj podršku poljoprivrednoj proizvodnji i razvoju ruralnih područja. Novčane podrške u sklopu mjera podrške proizvodnji provode se kroz model poticaja proizvodnji, a plaćanja u sklopu mjera strukturne politike provode se kroz: model kapitalnih ulaganja, model ruralnog razvoja, model podrške dohotku i model ostalih vrsta podrški.

Novčane podrške koje se dodjeljuju kroz model poticaja proizvodnji su transferna plaćanja, koja kao dodatni iznos (premiju) dobijaju poljoprivredni proizvođači po jedinici robne proizvodnje određenih proizvoda ili po jedinici proizvodnih kapaciteta (površini pojedinih kultura i grlu određenih vrsta stoke). One imaju zadatak da stimuliraju proizvodnju određenih proizvoda koji imaju strateško značenje (osnovni prehrambeni proizvodi), kao i proizvode od posebne važnosti (autohtone pasmine stoke, rijetke sorte pojedinih vrsta bilja i sl.), zatim da omoguće realizaciju onih proizvoda čiji su troškovi proizvodnje iznad tržišnih cijena i usklade kupovno sposobnu potražnju potrošača i otkupne cijene pojedinih proizvoda.

Izbor prioriteta za novčanu podršku korisnicima prava-poljoprivrednim gazdinstvima, novčani iznosi za pojedine vrste podrški i uslovi koje moraju ispunjavati poljoprivredna gazdinstva da bi ostvarila pravo na novčanu podršku, definisani su Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 42/10 i 99/19; u daljem tekstu: Federalni zakon) i Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlanskog kantona" broj: 8/14, 2/16, 4/18, 12/20 i 10/24; u daljem tekstu: Kantonalni zakon) i podzakonskim aktima donesenim na osnovu navedenih zakona.

Jedan od općih uslova za ostvarivanje prava na novčanu podršku je da je korisnik upisan u Registar poljoprivrednih gazdinstava i Registar klijenata. U navedene registre koje vodi Odsjek za privredu, poljoprivredu i ruralni razvoj, prema trenutnom stanju, upisano je ukupno 3.714 poljoprivrednih gazdinstava i to 3.553 porodična gazdinstva i 161 pravnih subjekata (31 privrednih društava, 3 zadruge, 123 obrta, 2 udruženja i 2 ostali pravni subjekti).

Tabela 1. Osnovni podaci o ukupnom broju registrovanih poljoprivrednih gazdinstava i vrsti organizacionog oblika

Naselje	Ukupno PG	Ukupno PPG	Ukupno PG-PS	Privredno društvo	Zadruga	Poduzetnik	Naučno istraživ. i obrazovne ustanove	Vjerske org.	Udruženja	Ostala PG Pravni subjekti
Babići	198	193	5	2	0	3	0	0	0	0
Doborovci	257	246	11	0	0	10	0	0	0	1
Donja Lohinja	124	114	10	4	0	6	0	0	0	0
Džakule	224	219	5	0	0	5	0	0	0	0
Gornja Lohinja	15	14	1	0	0	1	0	0	0	0

Gračanica	677	643	34	18	3	11	0	0	1	1
Lendići	9	8	1	0	0	1	0	0	0	0
Lukavica	194	189	5	0	0	5	0	0	0	0
Malešići	326	308	18	0	0	18	0	0	0	0
Miričina	107	106	1	0	0	1	0	0	0	0
Orahovica Donja	236	228	8	0	0	8	0	0	0	0
Orahovica Gornja	182	176	6	0	0	6	0	0	0	0
Piskavica	56	49	7	0	0	7	0	0	0	0
Pribava	153	146	7	0	0	6	0	0	1	0
Prijeko Brdo	98	96	2	1	0	1	0	0	0	0
Rašljeva	40	39	1	0	0	1	0	0	0	0
Soko	181	174	7	0	0	7	0	0	0	0
Stjepan Polje	366	339	27	5	0	22	0	0	0	0
Škahovica	150	147	3	1	0	2	0	0	0	0
Vranovići	121	119	2	0	0	2	0	0	0	0
GRAČANICA	3714	3553	161	31	3	123	0	0	2	2

I Realizacija novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju iz Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: federalna podrška)

Novčane podrške iz Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine realizovane su u skladu sa Federalnim zakonom, Programom utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Subvencija privatnim preduzećima i poduzetnicima-Poticaaj za poljoprivredu", utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2025. godinu ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 26/25 i 80/25; u daljem tekstu Federalni program), Pravilnikom o načinu i uslovima ostvarivanja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 43/25 i 80/25), Pravilnikom o uvjetima i načinu ostvarivanja novčanih podrški po modelu ruralnog razvoja ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 38/25, 81/25 i 100/25) i Pravilnikom o uvjetima i načinu ostvarivanja novčanih podrški po modelu ostalih vrsta novčanih podrški u poljoprivredi ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 55/25).

Novčane podrške u sklopu mjera poticanja proizvodnje realizovane su kroz model poticaja proizvodnji, dok su novčane podrške u sklopu mjera strukturne politike realizovane kroz model ruralnog razvoja i model ostalih vrsta podrški.

Pravilnikom o načinu i uslovima ostvarivanja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji propisani su opći i posebni uslovi koje moraju ispuniti fizička i pravna lica (u daljem tekstu: klijenti) za ostvarivanje prava na novčanu podršku u oblasti biljne i animalne proizvodnje, propisana potrebna dokumentacija i obrasci, način isplate, te nadzor i kontrola. Zahtjeve za ostvarenje novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji klijenti podnose Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Kantonalno ministarstvo).

Pravilnikom o uvjetima i načinu ostvarivanja novčane podrške po modelu ruralnog razvoja propisani su opći i posebni uvjeti koje moraju ispuniti klijenti za ostvarivanje prava na novčanu podršku po modelu ruralnog razvoja. U 2025. godini novčane podrške za model ruralnog razvoja u okviru ovog Pravilnika ostvaruju se u grupama mjera za povećanja konkurentnosti, mjera zaštite i unapređenja ruralnog okoliša i mjera diverzifikacije ruralnih aktivnosti.

Grupa mjera za povećanje konkurentnosti odnosi se na mjere: podrška investicijama u poljoprivredna gazdinstva i prehrambenu industriju preko Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo), podrška investicijama u poljoprivredne strojeve i priključne uređaje za biljnu proizvodnju ili stočarstvo; podrška investicijama u opremu za biljnu proizvodnju, stočarstvo ili ribarstvo; sufinansiranje nabave rasplodne stoke; podrška investicijama u izgradnju, proširenje odnosno opremanje građevinskih objekata na poljoprivrednom gazdinstvu; podrška investicijama u podizanje višegodišnjih nasada; podrška investicijama u izgradnju ili proširenje odnosno opremanje građevinskih objekata prehrambene industrije; podrška investicijama u poljoprivredna gazdinstva na izrazito siromašnim područjima s nerazvijenom poljoprivrednom proizvodnjom; podrška investicijama u poljoprivredna gazdinstva i prehrambenu industriju u suradnji s Razvojnog bankom Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Razvojna banka) obuhvaća mjere: podrška mladim poljoprivrednicima – pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika, podrška predviđena regulativama EU – podrška osnivanju poduzeća na ruralnom prostoru.

Grupa mjera zaštite ruralnog okoliša provodi se kroz mjeru podrška certificiranju organske proizvodnje.

Grupa mjera diverzifikacije ruralnih aktivnosti provodi se kroz mjeru - dorada i prerada poljoprivrednih proizvoda na poljoprivrednom gazdinstvu.

Pravilnikom o uvjetima i načinu ostvarivanja novčanih podrški po modelu ostalih vrsta novčanih podrški u poljoprivredi propisani su opći i posebni uvjeti koje moraju ispuniti klijenti za ostvarivanje prava na novčanu podršku po modelu ostalih vrsta podrški, potrebna dokumentacija i obrasci, način isplate, te obaveze klijenata.

Kroz ovaj model finansirane su sljedeće vrste podrški: sufinansiranje troška premije osiguranja od mogućih šteta u poljoprivrednoj proizvodnji, sufinansiranje organizovanja stručnih skupova, simpozija, seminara i sajmova, sufinansiranje realizacije projekata od značaja za Federaciju BiH, sufinansiranje organizovanja poljoprivrednika, sufinansiranje troškova standardizacije proizvoda, odnosno proizvodnje, podrška različitim programima pokretanja proizvodnje, poticanja jesenje sjetve i slične mjere koje nisu obuhvaćene ostalim modelima, te mjere zemljišne politike.

Zahtjeve za ostvarivanje novčane podrške po modelu ruralnog razvoja i modelu ostalih vrsta novčanih podrški klijenti su podnosili direktno Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo).

Jedan od općih uvjeta za ostvarivanje prava na novčanu podršku je upis klijenata, odnosno podnosioca zahtjeva, u Registar poljoprivrednih gazdinstava i Registar klijenata.

Federalnim programom je propisano da klijenti, koji su u Registru poljoprivrednih gazdinstava upisani kao porodično poljoprivredno gazdinstvo, mogu ostvariti maksimalnu novčanu podršku do 15.000,00 KM godišnje po modelu poticaja proizvodnji.

Ova mjera, kojom se samo za pravna lica i obrte omogućava ostvarivanje prava na novčanu podršku u iznosu većem od 15.000,00 KM u okviru animalne i biljne proizvodnje, ima za cilj stimulisanje samozapošljavanja u oblasti poljoprivrede.

Na području Grada Gračanica imamo ukupno 123 obrta čija je osnovna djelatnost poljoprivredna proizvodnja, od čega najviše iz Stjepan Polja (22), Malešića (18), Gračanice (11) te Doborovaca (10).

Kantonalno ministarstvo je vršilo obradu zahtjeva za novčanu podršku iz federalnog budžeta u skladu sa odredbama Federalnog zakona, Federalnog programa, Pravilnika o načinu i uslovima

ostvarivanja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji i Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 2/98, 48/99 i 61/22).

U tabeli 2. prikazane su vrste podrški po modelu podrške proizvodnji sa iznosom novčane podrške po jedinici mjere i ukupnim iznosom u 2025.godini iz Budžeta Federacije BiH za Grad Gračanica.

Tabela 2. Vrste podrški po modelu podrške proizvodnji sa iznosom novčane podrške po jedinici mjere i ukupnim iznosom u 2025.godini iz Budžeta Federacije BiH za Grad Gračanica

r/b	Vrsta proizvodnje	Ostvarena novčana podrška u 2025. godini (KM)	Osnovno plaćanje pravne osobe i obrti (KM/ha)	Osnovno plaćanje fizičke osobe (KM/ha)	Dodatak na osnovno plaćanje (KM/ha)	Dodatak za dizel (KM/ha)	Dodatak za organsku proizvodnju	Jedinica mjere
	MODEL PODRŠKE PROIZVODNJI							
A/1	BILJNA PROIZVODNJA							
A/1-1	Proizvodnja ratarskih povrtlarskih, voćarskih kultura grožđa i maslina							
1.	Hljebna žita	35.370,00	500,00	500,00	400,00	100,00	200,00	ha
2.	Stočna žita	17.004,50	500,00	400,00	-	100,00	200,00	ha
2a.	Kukuruz u zrnu	79.058,00	500,00	500,00	100,00	100,00	200,00	ha
3.	Krmno bilje	145.381,00	500,00	400,00	-	100,00	200,00	ha
4.	Uljarice	0,00	500,00	400,00	200,00	100,00	200,00	ha
5.	Heljda	0,00	500,00	400,00	200,00	100,00	200,00	ha
6.	Ljekovito i aromatično bilje	0,00	500,00	400,00	200,00	100,00	200,00	ha
7.	Povrće	45.706,40	500,00	500,00	3.400,00	100,00	200,00	ha
7a.	Krompir merkantilni	0,00	500,00	500,00	3.400,00	100,00	200,00	ha
8.	Grožđe i masline	0,00	500,00	-	1.900,00	100,00	200,00	ha
9.	Voće	0,00	500,00	-	1.900,00	100,00	200,00	ha
10.	Duhan	0,00	500,00	400,00	1.500,00	100,00	200,00	ha
	UKUPNO BILJNA PROIZVODNJA	322.519,90						
A/1-2	Proizvodnja deklarisanog sjemena							
11.	Strna žita (naturalno)	0,00	-	-	-	-	-	ha
11a.	Strna žita (dorađeno)	0,00	500,00	-	900,00	100,00	200,00	ha
12.	Kukuruz, soje i suncokreta (naturalno)	0,00	-	-	-	-	-	ha
12a.	Kukuruz, soje i suncokreta (deklarirano)	0,00	500,00	-	1.100,00	100,00	200,00	ha
13.	Krompira (osnovno sjeme)	0,00	-	-	-	-	-	ha
14.	Krompira (deklarirano sjeme)	0,00	500,00	-	3.500,00	100,00	200,00	ha
	UKUPNO DEKLARISANO SJEME	0,00						
A/1-3	Proizvodnja deklarisanog sadnog materijala							
15.	Krošnjastog voća	0,00	0,70	-	-	-	-	kom
16.	Jagodičastog voća (borovnica i brusnica)	0,00	0,50	-	-	-	-	kom
16a.	Malina i kupina	0,00	0,50	-	-	-	-	kom
16b.	Jagoda (frigo sadnica)	0,00	0,10	-	-	-	-	kom
17.	Vinove loze	0,00	0,70	-	-	-	-	kom
	UKUPNO DEKLARISANOG MATERIJALA	0,00						
A/1-4	Proizvodnja deklarisanih presadnica povrća							

	(kontejnerskih)						
18.	Presadnice povrća (kornišona, salate, tikvica, špinata, celera, blitve, kukuruza šećerca)	0,00	0,06	-	-	-	kom
18a.	Presadnice povrća (krastavca, paradajza, paprike, patlidžana, kupusa, dinja i lubenice)	0,00	0,08	-	-	-	kom
18b.	Kalemljene presadnice povrća (krastavca, paradajza, paprike, patlidžana, kupusa, dinja i lubenice)	0,00	0,10	-	-	-	kom
	UKUPNO PROIZVODNJA DEKLARISANIH PRESADNICA POVRĆA (KONTENJERSKIH)	0,00					
	UKUPNO BILJNA PROIZVODNJA	322.519,90					
A/2	ANIMALNA PROIZVODNJA	Ostvarena novčana podrška u 2025. godini (KM)	Osnovno plaćanje pravne osobe i obrti (KM/lit, grlo, košnica, kljun i kg)	Osnovno plaćanje fizičke osobe (KM/lit, grlo, košnica, kljun i kg)	Dodatak na osnovno plaćanje (KM/grlo, košnica)	Dodatak za organsku proizvodnju (KM/grlo)	
A/2-1	GOVEDARSKA PROIZVODNJA						
1.	Svježe kravlje mlijeko	1.301.893,22	0,42/lit	0,40/lit	-	-	
1a.	Mliječne krave u sistemu otkupa mlijeka	0,00	0,00	-	-	-	
2.	Govede meso-tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	252.700,00	300,00*/grlo 700,00**/grlo	300,00*/grlo 700,00**/grlo	-	200,00	
2a.	Govede meso - tov junadi od teladi iz uvoza	0,00	300,00*/grlo 700,00**/grlo	300,00*/grlo 700,00**/grlo	-	200,00	
3.	Rasplodna stoka - rasplodne junice	68.000,00	700,00/grlu	-	300,00	200,00	
4.	Goveda u sistemu krava-tele	0,00	700,00/grlu	500,00/grlu	-	200,00	
	Ukupno govedarska proizvodnja	1.622.593,22					
A/2-2	OVČARSKA I KOZARSKA PROIZVODNJA						
5.	Svježe ovčije mlijeko	0,00	0,80/lit	0,60/lit	-	-	
6.	Svježe kozije mlijeko	0,00	0,80/lit	0,60/lit	-	-	
7.	Rasplodne stoka-ovce	141.575,00	70,00/grlo	35,00/grlo	-	20,00	
8.	Rasplodna stoka-koze	0,00	70,00/grlo	35,00/grlo	-	20,00	
	Ukupno ovčarska i kozarska proizvodnja	141.575,00					
A/2-3	SVINJOGOJSKA PROIZVODNJA						
9.	Svinjsko meso-tov svinja	0,00	100,00/grlo	70,00/grlo	-	40,00	
9a.	Svinjsko meso tov svinja – potpora za farme na područjima obuhvaćenim odlukama o određivanju zaraženog i ugroženog područja radi pojave ASK u 2023/2024	0,00	100,00/grlo	70,00/grlo	-	-	
10.	Rasplodna stoka-krmače	0,00	400,00/grlo	300,00/grlo	-	60,00	
	Ukupno svinjogojska	0,00					

	proizvodnja					
A/2-4	PERADARSKA PROIZVODNJA					
11.	18-sedmične pilenke	0,00	0,70/kljun	-	-	-
12.	Matična jata-pilenke teških roditeljskih linija	0,00	1,80/kljun	-	-	-
13.	Matična jata-pilenke lakih roditeljskih linija	0,00	1,80/kljun	-	-	-
13a.	Uzgoj brojlera	281.565,00	0,25/kljun	-	-	-
	Ukupno peradarska proizvodnja	281.565,00				
A/2-5	PČELARSKA PROIZVODNJA					
14.	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	30.975,00	20,00/koš	15,00/koš	10,00***	-
	Ukupno pčelarska proizvodnja	30.975,00				
A/2-6	RIBARSKA PROIZVODNJA					
15.	Slatkovodna riba	0,00	2,00/kg	-	-	-
16.	Morska riba	0,00	2,00/kg	-	-	-
	Ukupno ribarska proizvodnja	0,00				
	IZVORNE ZAŠTIĆENE PASMINE					
17.	Bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi	0,00	700,00/grlo	700,00/grlo	-	-
17a.	Bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu	0,00	500,00/grlo	500,00/grlo	-	-
18.	Pas tornjak	0,00	70,00/grlo	70,00/grlo	-	-
	Ukupno izvorne zaštićene pasmine	0,00				
	UKUPNA ANIMALNA PROIZVODNJA	2.076.708,22				
	UKUPNO ANIMALNA+BILJNA PROIZVODNJA	2.399.228,12				

* Za dužinu tova od 150 do 249 dana

** Za dužinu tova 250 i više dana

*** Uvjet, prodano minimalno 3 kg meda po košnici

Ukupna Federalna podrška za Grad Gračanica po modelu podrške proizvodnji u 2025.godini iznosi 2.399.228,12 KM.

Iz navedenih podataka jasno je vidljivo da proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka zauzima najvažnije mjesto među pojedinačnim vrstama proizvodnje na području Grada Gračanica, budući da je upravo za ovu oblast ostvaren najveći iznos novčane podrške u visini od 1.301.893,22 KM što predstavlja čak 54,26% ukupnih sredstava.

U oblasti biljne proizvodnje najveći iznos odobren je za proizvodnju krmnog bilja 145.381,00 KM ili 6,05 % od ukupnog iznosa podrške po modelu podrške proizvodnji.

Radi analize efekata poticajnih mjera, u tabeli 3. prikazani su podaci o ostvarenim novčanim podrškama po modelu podrške proizvodnji iz Federalnog budžeta u posljednjih pet godine za Grad Gračanica.

Tabela 3. Ostvarene novčane podrške po modelu podrške proizvodnji iz Federalnog budžeta u posljednjih pet godine za Grad Gračanica

r/b	Vrsta proizvodnje	Ostvarena novčana podrška (KM)	Ostvarena novčana podrška (KM)	Ostvarena novčana podrška (KM)	Ostvarena novčana podrška (KM)	Ostvarena novčana podrška (KM)
		2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
	BILJNA PROIZVODNJA					
1.	Proizvodnja hljebnih žita (pšenica, raž)	8.673,00	19.417,50	55.890,00	37.760,00	35.370,00
1.a	Hljebna žita-obeštećenje proizvodnje radi niskih prinosa i loše kvalitete	-	-	22.356,00	-	-
2.	Proizvodnja stočnih žita (stočni ječam, zob, kukuruz, tritikal)	15.804,70	26.614,20	69.425,15	85.354,00	17.004,50
2a.	Kukuruz u zrnu	-	-	-	0,00	79.058,00
3.	Proizvodnja krmnog bilja (silažni kukuruz, stočni grašak, grahorice)	51.184,60	52.245,84	93.676,93	129.751,00	145.381,00
4.	Uljarice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Heljda	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Ljekovito i aromatično bilje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Proizvodnja povrća	2.638,60	21.360,08	39.680,00	58.815,20	45.706,40
7a.	Krompir merkantilni	-	-	-	-	0,00
8.	Grožđe i masline	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Voće	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Duhan	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	UKUPNO BILJNA PROIZVODNJA	78.300,90	119.637,62	281.028,08	303.680,20	322.519,90
	Proizvodnja deklarisanog sjemena					
11.	Strna žita (naturalno)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11a.	Strna žita (deklarisano)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	Kukuruza, soje i suncokreta (naturalno)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12a.	Kukuruza, soje i suncokreta (deklarisano)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13.	Krompira (osnovno sjeme)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.	Krompira (certificirano sjeme)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	UKUPNO DEKLARISANO SJEME	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Proizvodnja deklarisanog materijala					
15.	Krošnjastog voća	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16.	Jagodičastog voća (borovnica i brusnica)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16a.	Malina i kupina	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16b.	Jagoda (frigo sadnica)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17.	Vinova loza	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	UKUPNO DEKLARISANOG MATERIJALA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Proizvodnja deklarisanih presadnica					

	povrća (kontenerskih)					
18.	Presadnice povrća (kontenjske) kontenjske presadnice (salata, tikvica, špinat, celer, blitva, kukuruz šećerac i kornišon)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
18a.	Presadnice povrća (kontenjske) paradajz, paprike, krastavac, patlidžan, kupus, dinja i lubenica)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
18b.	Kalemljene presadnice povrća (kontenjske)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	UKUPNO PROIZVODNJA DEKLARISANIH PRESADNICA POVRĆA (KONTENJERSKIH)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	UKUPNO BILJNA PROIZVODNJA	78.300,90	119.637,62	281.028,08	303.680,20	322.519,90
	ANIMALNA PROIZVODNJA					
	GOVEDARSKA PROIZVODNJA					
1.	Svježe kravlje mlijeko	865.581,18	942.260,47	1.093.987,88	1.175.487,88	1.301.893,22
1a.	Mliječne krave u sistemu otkupa mlijeka	-	-	-	0,00	0,00
2.	Goveđe meso- tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	161.970,00	152.050,00	193.560,00	260.500,00	252.700,00
2a.	Goveđe meso-tov junadi od teladi iz uvoza	0,00	18.920,00	2.640,00	0,00	0,00
3.	Rasplodne stoke – rasplodne junice	13.020,00	19.250,00	27.200,00	33.000,00	68.000,00
4.	Goveda u sistemu krava-tele	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	UKUPNO GOVEDARSKA PROIZVODNJA	1.040.571,18	1.132.480,47	1.317.387,88	1.468.987,88	1.622.593,22
	Ovčarska i kozarska proizvodnja					
5.	Svježe ovčije mlijeko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Svježe kozije mlijeko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Rasplodne stoka-ovce	38.250,00	110.407,00	141.114,00	145.740,00	141.575,00
8.	Rasplodna stoka-koze	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ukupno ovčarska i kozarska proizvodnja	38.250,00	110.407,00	141.114,00	145.740,00	141.575,00
	SVINJOGOJSKA PROIZVODNJA					
9.	Svinjsko meso-tov svinja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Rasplodna stoka-krmače	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ukupno svinjogojska proizvodnja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	PERADARSKA PROIZVODNJA					
11.	18-sedmičnih pilenki	17.749,50	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	Matična jata – pilenke teških roditeljskih linija	52.332,00	61.357,80	63.806,40	75.063,60	0,00
13.	Matična jata-pilenke lakih roditeljskih linija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13a.	Uzgoj brojlera	0,00	140.047,70	161.883,24	324.052,50	281.565,00

	Ukupno peradarska proizvodnja	70.081,50	201.405,50	225.689,64	399.116,10	281.565,00
	PČELARSKA PROIZVODNJA					
14.	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	0,00	8.600,00	14.664,00	27.705,00	30.975,00
	Ukupno pčelarska proizvodnja	0,00	8.600,00	14.664,00	27.705,00	30.975,00
	RIBARSKA PROIZVODNJA					
15.	Slatkovodna riba	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16.	Morska riba	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ukupno ribarska proizvodnja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	IZVORNE ZAŠTIĆENE PASMINE					
17.	Bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17a.	Bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
18.	Pas tornjak	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ukupno izvorne zaštićene pasmine	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	UKUPNO ANIMALNA PROIZVODNJA	1.148.902,68	1.452.892,97	1.698.855,52	2.041.548,98	2.076.708,22
	UKUPNO ANIMALNA+BILJNA PROIZVODNJA	1.227.203,58	1.572.530,59	1.979.883,60	2.345.229,18	2.399.228,12

Na osnovu prikazanih tabela može se uočiti kontinuiran rast iznosa novčanih podrški u sektoru poljoprivredne proizvodnje u periodu 2021–2025. godine. Ukupna biljna proizvodnja bilježi značajan porast, sa 78.300,90 KM u 2021. godini na 322.519,90 KM u 2025. godini, što ukazuje na jačanje ovog segmenta.

Animalna proizvodnja ima dominantno učešće u ukupnim podrškama, pri čemu govedarska proizvodnja zauzima vodeće mjesto, naročito kroz proizvodnju svježeg kravljeg mlijeka i tov junadi. Također je primjetan rast u peradarskoj proizvodnji, dok ostale grane nemaju značajnije učešće.

Ukupna podrška (biljna i animalna proizvodnja) u 2025. godini iznosi 2.399.228,12 KM, što predstavlja povećanje u odnosu na 2024. godinu (2.345.229,18 KM), odnosno rast od oko 2,25%. Važno je naglasiti da navedeni rast iznosa novčanih podrški nije nužno rezultat povećanja obima proizvodnje, već je u značajnoj mjeri posljedica povećanja jediničnih iznosa podsticaja po proizvodnim jedinicama.

Sredstvima iz Budžeta Federacije u 2025.godini, dijelom su realizovane i mjere strukturne politike, kao razvojne komponente koje doprinose neophodnim strukturnim promjenama u pravcu povećanja tehničko-tehnološke opremljenosti, nivoa znanja i povećanja dohotka poljoprivrednih gazdinstava. Međutim, pomaci u povećanju produktivnosti proizvodnje, kao najvećeg problema poljoprivrede, su vrlo mali.

Po modelu ruralnog razvoja i modelu ostalih vrsta podrški, iz Budžeta Federacije BiH na području Grada Gračanica ostvaren je iznos od 1.612.685,93 KM. U tabeli 4. prikazane su ove podrške po vrstama i odobrenim sredstvima.

Tabela 4. Ostvarene novčane podrške po modelu ruralnog razvoja i modelu ostalih vrsta podrški, iz Budžeta Federacije BiH na području Grada Gračanica u 2025.godini

R/br	Vrsta podrške	Iznos (KM)
D	MODEL RURALNOG RAZVOJA	
1.	MJERE ZA POVEĆANJE KONKURENTNOSTI	
D/1-2	Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije u saradnji s Razvojnou bankom Federacije BiH	
a)	Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije koja se realizuje u saradnji sa razvojnom bankom Federacije BiH u okviru mjera iz člana 15. st. a), b), c), d), e), f) i g) ovog Programa	0,00
D/1-3	Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva	
a)	Podrška investicijama u poljoprivredne mašine i priključne uređaje za biljnu proizvodnju ili stočarstvo	912.712,70
b)	Podrška investicijama u opremu za biljnu proizvodnju, stočarstvo ili ribarstvo	51.893,66
c)	Sufinansiranje nabavke visoko kvalitetene rasplodne stoke	143.426,00
d)	Podrška investicijama u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu biljne proizvodnje, stočarstva ili ribarstva	186.259,11
e)	Podrška investicijama u podizanje trajnih nasada	0,00
f)	Podrška investicijama u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu obavljanja dorade i prerade poljoprivrednih proizvoda	145.278,87
g)	Podrška investicijama u poljoprivredna gazdinstva na izrazito siromašnim područjima sa nerazvijenom poljoprivredom proizvodnjom	0,00
D/1-4	Podrška mladim poljoprivrednicima	
a)	Pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika	146.000,00
D/2-1	Mjere za zaštitu ruralnog okoliša	
a)	Podrška certificiranju organske proizvodnje	0,00
	Ukupno model ruralnog razvoja	1.585.570,34
E	MODEL OSTALIH VRSTA PODRŠKE	
E/1-1	Sufinansiranje osiguranja	
a)	Sufinansiranje troška premije osiguranja od mogućih šteta u poljoprivrednoj proizvodnji	0,00
E/1-2	Sufinansiranje stručnih skupova, kongresa, simpozija, seminara i sajmova	0,00
E/1-3	Sufinansiranje projekata od značaja za Federaciju BiH	0,00
E/1-4	Sufinansiranje organizovanja poljoprivrednika	27.115,59
E/1-5	Sufinansiranje troškova standardizacija proizvoda , odnosno proizvodnje	0,00
E/-6	Podrška provođenju mjera zemljišne politike	0,00
	Ukupno model ostalih vrsta podrške	27.115,59
	UKUPNO MODEL RURALNOG RAZVOJA I MODEL OSTALIH VRSTA PODRŠKE	1.612.685,93
	UKUPNE NOVČANE PODRŠKE IZ BUDŽETA FEDERACIJE BiH ZA GRAD GRAČANICU U 2024. GODINI	4.011.914,05

Od ukupno 1.612.685,93 KM, koliko je na području Grada Gračanica ostvareno kroz model ruralnog razvoja i model ostalih podrški, naročito se ističu podrške investicijama u poljoprivredne mašine i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju u iznosu od 912.712,70 KM, a što je rezultat

kupovine novih traktora i ostalih poljoprivrednih mašina koje će znatno olakšati radove na gazdinstvima.

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, ukupne novčane podrške u poljoprivredi i ruralnom razvoju isplaćene iz Budžeta Federacije BiH za Grad Gračanica iznose 4.011.914,05 KM dok su u 2024.godini iznosile 4.083.489,98 KM.

Neophodno je veća poticajna sredstva usmjeriti u mjere strukturne politike, koje bi omogućile promjene u pravcu povećanja tehničko-tehnološke opremljenosti, nivoa znanja i povećanja dohotka poljoprivrednih gazdinstava, te time i produktivnosti proizvodnje.

Takođe i mjere koje vode ka smanjivanju posljedica klimatskih promjena (unapređenje sistema navodnjavanja, promjena načina obrade zemljišta, primjena agronomskih mjera-plodored, rokovi sjetve, zelenišno gnojenje itd., zatim korištenje sorti otpornijih na sušu, bolesti i štetočine, povećanje udjela organske poljoprivredne proizvodnje), očuvanju okoliša (smanjenje stakleničnih plinova, zaštita i održiva upotreba vodnih resursa, poboljšanje upravljanja otpadom iz poljoprivrede i prehrambene industrije) i unapređenju ruralnog ambijenta, moraju biti u fokusu poljoprivredne politike i treba im dati potrebno mjesto u razvoju sektora.

Paralelno sa ovim mjerama, potrebno je provoditi i mjere zemljišne politike, koje čini skup mjera kojima se utiče na pravilno i racionalno gospodarenje poljoprivrednim zemljištem.

U tabeli broj 5. prikazana je ukupno ostvarena novčana podrška iz Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine u 2025. godini po općinama Tuzlanskog kantona i vrstama proizvodnje, iz koje je vidljivo da Grad Gračanica zauzima treće mjesto po ostvarenim novčanim podrškama u odnosu na druge općine/gradove sa područja Kantona, odnosno 14,58% od ukupnog iznosa.

Tabela broj 5. Ostvarena novčana podrška iz federalnog budžeta po općinama Tuzlanskog kantona u 2025. godini (KM)

r/b	Vrsta proizvodnje	Banovići	Čelić	D. Istok	<u>Gračanica</u>	Gradačac	Kalesija	Kladanj	Lukavac	Sapna	Srebrenik	Teočak	Tuzla	Živinice	Ukupno
A/1	Biljna proizvodnja	1	2	3	<u>4</u>	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
A/1-1	Proizvodnja ratarskih i povrtlarskih kultura														
1.	Hljebna žita	0,00	2.503,20	10.320,00	<u>35.370,00</u>	422.510,00	27.530,00	0,00	7.000,00	0,00	46.830,00	0,00	0,00	22.500,00	574.563,20
2.	Stočna žita	0,00	15.766,26	3.154,00	<u>17.004,50</u>	32.706,00	192.600,00	1.000,00	5.300,00	5.728,25	14.885,00	0,00	8.130,00	20.539,00	316.813,01
2a.	Kukuruz u zrnu	0,00	3.752,00	3.080,00	<u>79.058,00</u>	5.040,00	28.483,00	0,00	3.220,00	9.072,00	75.453,00		23.100,00	10.430,00	240.688,00
3.	Krmno bilje	1.000,00	67.975,43	98.952,00	<u>145.381,00</u>	108.603,40	361.786,00	0,00	20.270,00	50.026,95	51.448,00	34.452,00	20.736,00	217.084,00	1.177.714,78
4.	Uljarice	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	24.269,00	3.430,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	27.699,00
7.	Povrće	0,00	0,00	0,00	<u>45.706,40</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9.972,00	4.000,00	59.678,40
7a.	Krompir merkantilni	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	46.392,80	0,00	0,00	0,00	46.392,80
9.	Voće	10.225,00	158.560,50	1.375,00	<u>0,00</u>	71.400,00	2.300,00	0,00	0,00	0,00	20.597,50	0,00	4.250,00	28.800,00	297.508,00
A/1-3	Proizvodnja deklarisanog sadnog materijala														
15.	Krošnjastog voća	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	63.717,50	0,00	0,00	0,00	63.717,50
A/1-4	Proizvodnja deklarisanih presadnica povrća (kontejnerskih)														
18.	Presadnice povrća (kornišona, salate, tikvica, špinata, celera, blitve, kukuruza, šećerca)	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	74.144,52	0,00	74.144,52
18a.	Presadnice povrća (krastavca, rajčica, paprike, patlidžana, kupusnjača, dinja i lubenice)	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	92.916,80	0,00	92.916,80
	Ukupno biljna proizvodnja	11.225,00	248.557,39	116.881,00	<u>322.519,90</u>	664.528,40	616.129,00	1.000,00	35.790,00	64.827,20	319.323,80	34.452,00	233.249,32	303.353,00	2.971.836,01
A/2	Animalna proizvodnja														
A/2-1	Govedarska proizvodnja														
1.	Svježe kravlje mlijeko	209.783,60	703.502,84	737.907,52	<u>1.301.893,22</u>	1.925.095,80	4.201.607,52	0,00	296.055,30	335.118,52	567.632,46	217.732,82	246.727,94	2.116.501,04	12.859.558,58
2.	Proizvodnja govedeg mesa-tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	0,00	4.200,00	98.000,00	<u>252.700,00</u>	138.600,00	68.600,00	0,00	11.900,00	0,00	71.400,00	0,00	29.400,00	2.100,00	676.900,00
2a..	Proizvodnja govedeg mesa-tov junadi od teladi iz uvoza	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Raspodna stoka-raspodne junice	0	112.000,00	49.000,00	<u>68.000,00</u>	245.000,00	274.000,00	0	7.000,00	58.000,00	40.000,00	35.000,00	7.000,00	114.000,00	1.009.000,00
4.	Uzgoj goveda u sistemu krava-tele	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	58.800,00	28.000,00	0,00	14.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25.200,00	126.000

A/2-2	A/2-2 Ovčarska i kozarska proizvodnja														
6.	Svježe kozije mlijeko	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	0,00	0,00	0,00	48.066,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	48.066,40
7.	Rasplodna stoka (ovce)	0,00	91.070,00	36.750,00	<u>141.575,00</u>	43.855,00	57.085,00	12.635,00	17.885,00	126.140,00	156.975,00	14.175,00	33.880,00	46.410,00	778.435,00
8	Rasplodna stoka (koze)	0,00	3.675,00	0,00	<u>0,00</u>	0,00	0,00	1.365,00	875,00	3.360,00	7.280,00	980,00	2.450,00	4.830,00	24.815,00
A/2-3	Svinjogojskaproizvodnja														
9.	Uzgoj rasplodne stoke - krmače	0,00	2.400,00	0,00	<u>0,00</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10.800,00	0,00	8.100,00	0,00	21.300,00
A/2-4	Peradarska proizvodnja														
12.	Uzgoj matičnog jata-pilenke teške roditeljske linije	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	19.812,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	19.812,60
13.	Uzgoj matičnog jata-pilenke lake roditeljske linije	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14.580,00	0,00	14.580,00
13a.	Uzgoj brojlera	0,00	0,00	122.174,75	<u>281.565,00</u>	232.090,25	104.159,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	50.000,00	45.000,00	834.989,00
A/2-5	Pčelarska proizvodnja														
14.	Košnice pčela,uzgoj pčelinjih zajednica	8.700,00	17.860,00	7.605,00	<u>30.975,00</u>	52.070,00	11.955,00	24.665,00	31.245,00	14.340,00	47.150,00	13.015,00	95.040,00	33.510,00	388.130,00
A2-7	Izvorne zaštićene pasmine životinja														
17a.	Uzgoj bosanskog brdskog konja i domaćeg magarca u tipu	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	4.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.000,00
	Ukupno animalna proizvodnja	218.483,60	934.707,84	1.051.437,27	<u>2.076.708,22</u>	2.719.323,65	4.745.406,52	38.665,00	427.026,70	536.958,52	901.237,46	280.902,82	487.177,94	2.387.551,04	16.805.586,58
	Ukupno model podrške proizvodnji	229.708,60	1.183.265,23	1.168.318,27	<u>2.399.228,12</u>	3.383.852,05	5.361.535,52	39.665,00	462.816,70	601.785,72	1.220.561,26	315.354,82	720.427,26	2.690.940,04	19.777.422,59
D	Model ruralnog razvoja														
D/1-3	Investicije u poljoprivredna gazdinstva														
a)	Podrška investicijama u poljoprivredne mašine i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju	19.622,35	217.866,76	241.667,74	<u>912.712,70</u>	946.833,22	128.203,54	22.772,51	125.328,96	14.819,75	540.272,35	11.744,62	44.664,85	131.168,17	3.357.677,52
b)	Podrška investicijama u novu opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju	0,00	2.868,31	13.535,47	<u>51.893,66</u>	32.201,28	1.604,20	0,00	0,00	967,39	0,00	0,00	90.875,27	2.740,17	196.685,75
c)	Sufinansiranje nabavke visoko kvalitetene rasplodne stoke	0,00	0,00	90.664,61	<u>143.426,00</u>	53.688,11	542.897,26	0,00	14.728,50	0,00	71.109,59	6.559,09	30.487,35	53.363,99	1.006.924,50
d)	Podrška investicijama u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu biljne	0,00	18.123,31	7.937,00	<u>186.259,11</u>	84.805,96	49.918,80	0,00	0,00	0,00	477.500,33	0,00	2.878,75	5.734,48	833.157,74

	proizvodnje, stočarstva ili ribarstva														
e)	Podrška investicijama u podizanje trajnih nasada	0,00	5.445,81	0,00	<u>0,00</u>	1.298,24	0,00	0,00	0,00	0,00	12.010,01	0,00	0,00	0,00	18.754,06
f)	Podrška investicijama u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu obavljanja dorade i prerade poljoprivrednih proizvoda	0,00	0,00	0,00	<u>145.278,87</u>	554.475,75	0,00	0,00	0,00	0,00	101.390,23	0,00	422.855,32	64.821,24	1.288.821,41
g)	Podrška investicijama u poljoprivredna gazdinstva na izrazito siromašnim područjima sa nerazvijenom poljoprivredom proizvodnjom	0,00	33.535,00	0,00	<u>0,00</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33.535,00
D/1-4	Podrška mladim poljoprivrednicima														
D/1-4	Pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika	0,00	0,00	65.520,00	<u>146.000,00</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	154.311,25	48.000,00	0,00	102.000,01	515.831,26
	Ukupno model ruralnog razvoja	19.622,35	277.839,19	419.324,82	<u>1.585.570,34</u>	1.673.302,56	722.623,80	22.772,51	140.057,46	15.787,14	1.356.593,76	66.303,71	591.761,54	359.828,06	7.251.387,24
E/1-1	Sufinansiranje osiguranja														
a)	Sufinansiranje troška premije osiguranja od mogućih šteta u poljoprivrednoj proizvodnji	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	12.884,38	45.927,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7.209,00	0,00	66.020,94
E/1-2	Sufinansiranje stručnih skupova, kongresa, simpozija, seminara i sajmove	0,00	15.418,40	27.752,00	<u>0,00</u>	15.434,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22.882,09	0,00	81.486,67
E/1-3	Sufinansiranje projekata od značaja za Federaciju BiH	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	0,00	4.400,00	4.250,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23.808,76	25.000,00	57.458,76
E/1-4	Sufinansiranje organiziranja poljoprivrednika	0,00	11.080,00	0,00	<u>27.115,59</u>	52.630,00	0,00	0,00	0,00	13.850,00	2.100,00	0,00	45.762,25	11.080,00	163.617,84
E/1-5	Sufinansiranje troškova standardizacije proizvoda , odnosno proizvodnje	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	16.377,09	0,00	0,00	0,00	0,00	7.582,00	0,00	30.789,64	0,00	54.748,73
E/-6	Podrška provođenju mjera zemljišne politike		0,00	0,00	<u>0,00</u>	0,00	40.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18.440,00	58.440,00
	UKUPNO MODEL OSTALIH VRSTA PODRŠKE	0,00	26.498,40	27.752,00	<u>27.115,59</u>	97.325,65	90.327,56	4.250,00	0,00	13.850,00	9.682,00	0,00	130.451,74	54.520,00	481.772,94
	Ukupno A+B+D+E	249.330,95	1.487.602,82	1.615.395,09	<u>4.011.914,05</u>	5.154.480,26	6.174.486,88	66.687,51	602.874,16	631.422,86	2.586.837,02	381.658,53	1.442.640,54	3.105.252,10	27.510.582,77

II Realizacija novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju iz Budžeta Tuzlanskog kantona za 2025. godinu (u daljem tekstu: kantonalna podrška)

Novčane podrške u poljoprivredi i ruralnom razvoju planirane Budžetom Tuzlanskog kantona dodjeljuju se fizičkim i pravnim licima na osnovu Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlanskog kantona" broj: 8/14, 2/16, 4/18, 12/20, 10/24 i 7/25, u daljem tekstu: Kantonalni zakon), te na osnovu podzakonskih akata, odnosno Programa novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju i Pravilnika o ostvarivanju novčanih podrški po modelima podrške.

Kantonalnim zakonom je definisano da su novčane podrške u poljoprivredi i ruralnom razvoju novčana sredstva koja se realiziraju za unapređenje poljoprivrede, otkupa i prerade poljoprivrednih proizvoda, koji su od interesa za tržište Tuzlanskog kantona, te za stvaranje preduvjeta za izvoznu orijentaciju i zapošljavanje u oblasti poljoprivrede.

Novčane podrške realiziraju se kao mjere direktnih novčanih podrški poljoprivrednoj proizvodnji, kroz model podrške proizvodnji i mjere strukturne politike, kroz model kapitalnih ulaganja, model ruralnog razvoja i model ostalih vrsta podrški.

Strategijom razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.–2027. godina definisani su strateški ciljevi razvoja sektora poljoprivrede u navedenom periodu, koji se realiziraju kroz provođenje mjera na zaštiti poljoprivrednog zemljišta, mjere direktnih novčanih podrški poljoprivrednim proizvođačima u oblasti animalne i biljne proizvodnje, mjere podrške održivom ruralnom razvoju, te kroz provođenje mjera savjetodavnih, stručnih i ostalih usluga podrške razvoju poljoprivrede.

S obzirom da se bliži završetak implementacije navedene strategije, te da je potrebno definisati strateške ciljeve sektora za naredni period, Budžetom Tuzlanskog kantona za 2026. godinu planirana su sredstva u iznosu od 50.000,00 KM za izradu Strategije razvoja poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona za period do 2034. godine.

Kantonalnim zakonom je propisano da se sredstva za novčane podrške obezbjeđuju u Budžetu Kantona za svaku kalendarsku godinu, kao i iz drugih izvora, te da visina sredstava za novčane podrške iznosi do 3,5 % vrijednosti poreskih prihoda godišnjeg Budžeta Tuzlanskog kantona.

Članom 6. Kantonalnog zakona propisano je da Vlada Tuzlanskog kantona donosi Program novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu Budžeta Tuzlanskog kantona i Zakona o izvršenju Budžeta Tuzlanskog kantona, ali ne prije donošenja Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava utvrđenih Budžetom Federacije BiH za tekuću godinu. Ukoliko se za to ukaže potreba, Vlada Kantona može donijeti Program za tekuću godinu i prije donošenja Federalnog Programa poštujući odredbe Federalnog zakona.

Prijedlog Programa novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju priprema Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, te nakon prethodno pribavljenog mišljenja Komisije za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo Skupštine Tuzlanskog kantona dostavlja Vladi Tuzlanskog kantona.

Programom se utvrđuje visina sredstava za pojedine modele novčanih podrški, kriteriji za njihovo ostvarivanje, sa planom raspodjele sredstava po oblastima i vrstama novčanih podrški.

Budžetom Tuzlanskog kantona za 2025. godinu za realizaciju novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju prvobitno su planirana sredstva u iznosu od 15.070.000,00 KM.

Dana 04.02.2025. godine Vlada Tuzlanskog kantona je na prijedlog Ministarstva donijela Program novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2025. godini ("Službene novine Tuzlanskog kantona" broj 4/25, u daljem tekstu Kantonalni Program).

U tabeli broj 6. prikazan je raspored sredstava novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2025. godini u Kantonalnom Programu.

Tabela 6. Raspored sredstava novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2025. godini u Kantonalnom Programu

R/b	Vrsta podrški	Jedinica mjere	KM/jedinice i mjere	Plan podrški	
				Obim proizvodnje /jedinica mjere	Ukupan iznos / KM
1	2	3	4	5	6
A) MODEL KAPITALNIH ULAGANJA					
1.	Izgradnja Sistema protivgradne zaštite				
1.1.	Izgradnja Sistema protivgradne zaštite sa nabavkom raketa (Teočak, Sapna i Kalesija)	kom		9	415.804,00
1.2.	Nabavka raketa za system protivgradne zaštite	kom			235.000,00
B) SUDSKE PRESUDEM RJEŠENJA PO ŽALBAMA I RJEŠENJA IZ PRETHODNIH GODINA					
1. Ostvareno pravo po pravosnažnim sudskim presudama iz oblasti novčanih podrški iz prethodnih godina i pravosnažnim rješenjima donesenim u drugostepenom postupku po žalbama, kao i ostvareno pravo po osnovu Programa iz prethodnih godina, koje zbog administrativnih poteškoća nije realizovano.					
NERASPOREĐENA SREDSTVA				14.399.916,00	
UKUPNO				15.070.000,00	

Programom su bila planirana sredstva u ukupnom iznosu od 15.070.000,00KM, od čega 415.084,00 KM za izgradnju sistema protivgradne zaštite sa nabavkom raketa za općine Teočak, Sapna i Kalesija, 235.000,00 KM za nabavku raketa za sistem protivgradne zaštite, te 20.000,00 KM za ostvareno pravo po pravosnažnim sudskim presudama iz oblasti novčanih podrški iz prethodnih godina i pravosnažnim rješenjima donesenim u drugostepenom postupku po žalbama, kao i ostvareno pravo po osnovu Programa iz prethodnih godina, koje zbog administrativnih poteškoća nije realizovano.

Preostala sredstva u iznosu od 14.399.916,00 vođena su na stavci neraspoređena sredstva.

Donošenje ovako koncipiranog Kantonalnog Programa imalo je za cilj blagovremeno odobravanje sredstva za izgradnju sistema protivgradne zaštite za općine Kalesija, Sapna i Teočak. Naime, ova su sredstva bila planirana i Kantonalnim Programom u 2024. godinu, ali s obzirom da općine nisu u propisanom roku u 2024. godini okončale postupke javne nabavke, te nisu podnijele zahtjeve za odobravanje novčane podrške, bilo je potrebno što ranije donijeti Kantonalni Program, kako bi sredstva za realizaciju sistema bila što ranije dostupna.

Nakon što su se stekli uslovi, dana 16.05.2025. godine Vlada Tuzlanskog kantona je na prijedlog Ministarstva donijela Odluku o izmjenama Programa novčanih podrški u poljoprivredi i

ruralnom razvoju u 2025. godini ("Službene novine Tuzlanskog kantona" broj 10/25), koja je prikazana u tabeli 7.

Tabela 7. Izmjena Programa novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2025. godini

R/b	Vrsta podrški	Jedinica mjere	KM/ jedinici mjere	Plan podrški	
				Obim proizvodnje /jedinica mjere	Ukupan iznos / KM
1	2	3	4	5	6
A) MODEL PODRŠKE PROIZVODNJI					
1. BILJNA PROIZVODNJA					
1.1	Proizvodnja merkantilnog kukuruza	ha	700,00	1.420,00	994.000,00
1.2	Proizvodnja pšenice	ha	1.000,00	54,00	54.000,00
1.3	Proizvodnja krastavca-kornišona za industrijsku preradu	kg	0,21	762.900,00	160.209,00
1.4	Proizvodnja merkantilnog krompira	kg	0,20	142.000,00	28.400,00
1.5	Proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru				
1.5.1	Proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru presadnicama koje je proizveo registrovani proizvođač nabavljenim u tekućoj godini	m ²	3,00	120.000,00	360.000,00
1.5.2	Proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru presadnicama iz vlastite proizvodnje	m ²	2,00	140.000,00	280.000,00
1.6	Proizvodnja jagode u zaštićenom prostoru				
1.6.1	Proizvodnja jagode u zaštićenom prostoru sadnicama koje je proizveo registrovani proizvođač nabavljenim u prethodnoj godini	m ²	3,00	373000,00	1.119.000,00
1.5.2	Proizvodnja jagode u zaštićenom prostoru sadnicama starijim od jedne godine	m ²	2,20	316.000,00	695.200,00
1.7	Otkup voća	t	75,00	6.420,00	481.500,00
1.8	Proizvodnja gljiva	t	75,00	3.990,00	299.250,00
1.9	Proizvodnja komposta	t	70,00	2.990,00	209.300,00
1.10	Podizanje nasada jagodičastog voća (malina, kupina, jagoda, borovnica, ribizla i aronija)	ha	7.200,00	2,50	18.000,00
1.11	Proizvodnja sadnica jagodičastog i bobičastog voća (sadnice jagode)	kom	0,06	2.100.000	126.000,00
1.12	Proizvodnja krošnjastog voća -šljiva, jabuka, kruška, trešnja i višnja				
1.12.1	Proizvodnja šljive				
1.12.1.1	Proizvodnja šljive - ekstenzivni nasad	ha	880,00	430,00	378.400,00
1.12.1.2	Proizvodnja šljive - poluintenzivni nasad	ha	1.430,00	600,00	858.000,00
1.12.1.3	Proizvodnja šljive - intenzivni nasad	ha	1.870,00	220,00	411.400,00
1.12.2	Proizvodnja jabuke				
1.12.2.1	Proizvodnja jabuke - ekstenzivni nasad	ha	880,00	15,00	13.200,00
1.12.2.2.	Proizvodnja jabuke - poluintenzivni nasad	ha	1.870,00	21,00	39.270,00
1.12.2.3	Proizvodnja jabuke - intenzivni nasad	ha	3.300,00	125,00	412.500,00
1.12.3	Proizvodnja kruške				

1.12.3.1	Proizvodnja kruške - ekstenzivni nasad	ha	880,00	5,00	4.400,00
1.12.3.2	Proizvodnja kruške - poluintenzivni nasad	ha	1.650,00	17,00	28.050,00
1.12.3.3.	Proizvodnja kruške- intenzivni nasad	ha	2.750,00	115,00	316.250,00
1.12.4	Proizvodnja trešnje				
1.12.4.1	Proizvodnja trešnje - ekstenzivni nasad	ha	880,00	11,00	9.680,00
1.12.4.2	Proizvodnja trešnje -poluintenzivni nasad	ha	1.650,00	12,00	19.800,00
1.12.4.3	Proizvodnja trešnje intenzivni nasad	ha	2.420,00	5,00	12.100,00
1.12.5.	Proizvodnja višnje				
1.12.5.1	Proizvodnja višnje - ekstenzivni nasad	ha	880,00	5,00	4.400,00
1.12.5.2	Proizvodnja višnje - poluintenzivni nasad	ha	1.650,00	3,00	4.950,00
1.12.5.3	Proizvodnja višnje- intenzivni nasad	ha	1.870,00	7,00	13.090,00
1.13	Proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća	ha	2.400,00	12,50	30.000,00
2.	ANIMALNA PROIZVODNJA				
2.1	Uzgoj rasplodnih junica	grlo	700,00	1.500,00	1.050.000,00
2.2	Uzgoj rasplodne stoke-ovce	kom	35,00	4.350,00	152.250,00
2.3	Proizvodnja pilećeg mesa -brojleri	kljun	0,25	1.690.000,00	422.500,00
2.4	Proizvodnja konzumnih jaja	kljun	2,40	100.000,00	240.000,00
2.5	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	kom	15,00	14.500,00	217.500,00
3.	SREDSTVA ZA ISPLATU DODATNE PODRŠKE ZA OBRTNIKE				263.477,00
4.	PROIZVODNJA OD INTERESA ZA KANTON				
4.1	Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka	l	0,10	28.000.000,00	2.800.000,00
4.2	Zdravstvena zaštita pčela i unapređenje pčelinjeg fonda	kom	10,00	41.200,00	412.000,00
4.3	Podrška za unapređenje proizvodnje pilećeg mesa	kljun	0,04	5.220.000,00	208.800,00
4.4	Dodatna podrška za proizvodnju svježeg kravljeg mlijeka-korisnici sa područja izrazito nerazvijenih općina	l	0,04	3.120.000,00	120.000,00
5.	REGRESIRANJE KAMATA				
5.1	Regresiranje kamata na kredite namijenjene otkupu poljoprivrednih proizvoda				34.000,00
6.	PODRŠKA ORGANIZATORIMA PROIZVODNJE				
6.1	Podrška organizatorima proizvodnje u kooperaciji otkupa proizvoda iz kooperacije i prodaja tih proizvoda (kornišon)	kg	0,12	842.000,00	101.040,00
B)	MODEL KAPITALNIH ULAGANJA				
1.	Nabavka nove opreme u animalnoj i biljnoj proizvodnji				
1.1	Sufinansiranje nabavke električnih pastira				40.000,00
1.2	Sufinansiranje nabavke protivgradnih mreža				60.000,00
2.	Izgradnja sistema protivgradne zaštite				
2.1.	Izgradnja sistema protivgradne zaštite (Teočak, Sapna i Kalesija)	kom			737.927,11
2.2	Nabavka raketa za sistem protivgradne zaštite	kom			235.000,00
3.	Sufinansiranje nabavke plastenika i				

	visokih tunela				
3.1	Sufinansiranje nabavke najlona za plastenike i visoke tunele	kom			80.000,00
3.2	Sufinansiranje nabavke plastenika i visokih tunela	m ²			232.156,89
4.	Sufinansiranje nabavke rasplodne stoke-junice	grlo	700,00	300,00	210.000,00
C) MODEL OSTALIH VRSTA PODRŠKI					
1.	Sufinansiranje realizacije projekata od značaja za Kanton				
1.1	Sufinansiranje stručnih publikacija, stručno usavršavanje kadrova iz poljoprivrede i razvoj asocijacija poljoprivrednih proizvođača				13.000,00
1.2	Podrška TV emisijama o poljoprivredi i promocija domaćih proizvoda televizijama sa područja Tuzlanskog kantona				40.000,00
D) SUDSKE PRESUDE I RJEŠENJA PO ŽALBAMA I RJEŠENJA IZ PRETHODNIH GODINA					
1.	Ostvareno pravo po pravosnažnim sudskim presudama iz oblasti novčanih podrški iz prethodnih godina i pravosnažnim rješenjima donesenim u drugostepenom postupku po žalbama, kao i ostvareno pravo po osnovu Programa iz prethodnih godina, koje zbog administrativnih poteškoća nije realizovano.				20.000,00
UKUPNO					15.070.000,00

Kantonalnim programom su planirane novčane podrške po modelu podrške proizvodnji, modelu kapitalnih ulaganja i modelu ostalih vrsta podrški.

U Kantonalni Program uvrštene su uglavnom novčane podrške za proizvodnje koje su i ranijih godina bile predmet novčane podrške, kako bi se zadržao ili povećao dostignuti nivo proizvodnje. U 2025. godini su po prvi put planirana sredstva za novčanu podršku za proizvodnju pšenice na površini od 0,5 do 0,99 ha, a podrška za proizvodnju preko 1 hektara je, kao i ranijih godina, bila planirana Federalnim Programom

Članom 8. stav 1. Kantonalnog zakona propisano je da ako se iznos sredstava po modelima novčanih podrški utvrđenih Kantonalnim programom iz objektivnih okolnosti u cijelosti ili djelomično ne iskoristi, vrši se raspoređivanje neutrošenih sredstava u skladu sa članom 6. Zakona. Kako je na osnovu podataka dostavljenih od općinskih/gradskih službi, poslije isteka rokova za obradu zahtjeva, utvrđeno da postoji potreba da se izvrši preraspodjela raspoloživih neutrošenih sredstava na druge pozicije, a kako su izmjenama i dopunama Budžeta Tuzlanskog kantona za 2025. godinu sredstva planirana za novčanu podršku uvećana za iznos 1.430.000,00 KM, , bilo je potrebno izmjeniti odredbe Kantonalnog Programa u skladu sa navedenim okolnostima.

Stoga je Vlada Tuzlanskog kantona, dana 04.12.2025. godine, na prijedlog Ministarstva, donijela Odluku o izmjenama i dopuni Programa novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2025. godini ("Službene novine Tuzlanskog kantona" broj 1/26).

U tabeli broj 8. prikazan je raspored sredstava novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2025. godini, nakon donošenja Odluke o izmjenama i dopuni Kantonalnog Programa.

Tabela 8. Raspored sredstava novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2025. godini

R/b	Vrsta podrški	Jedinica mjere	KM/ jedinici mjere	Plan podrški	
				Obim proizvodnje /jedinica mjere	Ukupan iznos / KM
1	2	3	4	5	6
A) MODEL PODRŠKE PROIZVODNJI					
1. BILJNA PROIZVODNJA					
1.1	Proizvodnja merkantilnog kukuruza	ha	700,00	1.579,60	1.105.720,00
1.2	Proizvodnja pšenice	ha	1.000,00	54,00	54.000,00
1.3	Proizvodnja krastavca-kornišona za industrijsku preradu	kg	0,21	762.900,00	160.209,00
1.4	Proizvodnja merkantilnog krompira	kg	0,20	142.000,00	28.400,00
1.5	Proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru				
1.5.1	Proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru presadnicama koje je proizveo registrovani proizvođač nabavljenim u tekućoj godini	m ²	3,00	61.297,00	183.891,00
1.5.2	Proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru presadnicama iz vlastite proizvodnje	m ²	2,00	151.757,50	303.515,00
1.6	Proizvodnja jagode u zaštićenom prostoru				
1.6.1	Proizvodnja jagode u zaštićenom prostoru sadnicama koje je proizveo registrovani proizvođač nabavljenim u prethodnoj godini	m ²	3,00	521.000,00	1.563.000,00
1.5.2	Proizvodnja jagode u zaštićenom prostoru sadnicama starijim od jedne godine	m ²	2,20	312.000,00	686.400,00
1.7	Otkup voća	t	75,00	1.700,00	127.500,00
1.8	Proizvodnja gljiva	t	75,00	3.990,00	299.250,00
1.9	Proizvodnja komposta	t	70,00	2.990,00	209.300,00
1.10	Podizanje nasada jagodičastog voća (malina, kupina, jagoda, borovnica, ribizla i aronija)	ha	7.200,00	2,50	18.000,00
1.11	Proizvodnja sadnica jagodičastog i bobičastog voća (sadnice jagode)	kom	0,06	2.100.000	126.000,00
1.12	Proizvodnja krošnjastog voća -šljiva, jabuka, kruška, trešnja i višnja				
1.12.1	Proizvodnja šljive				
1.12.1.1	Proizvodnja šljive - ekstenzivni nasad	ha	880,00	500,00	440.000,00
1.12.1.2	Proizvodnja šljive - poluintenzivni nasad	ha	1.430,00	620,00	886.600,00
1.12.1.3	Proizvodnja šljive - intenzivni nasad	ha	1.870,00	225,00	420.750,00
1.12.2	Proizvodnja jabuke				
1.12.2.1	Proizvodnja jabuke - ekstenzivni nasad	ha	880,00	15,00	13.200,00
1.12.2.2.	Proizvodnja jabuke - poluintenzivni nasad	ha	1.870,00	21,00	39.270,00
1.12.2.3	Proizvodnja jabuke - intenzivni nasad	ha	3.300,00	127,00	419.100,00
1.12.3	Proizvodnja kruške				
1.12.3.1	Proizvodnja kruške - ekstenzivni nasad	ha	880,00	7,00	6.160,00
1.12.3.2	Proizvodnja kruške - poluintenzivni nasad	ha	1.650,00	18,00	29.700,00

1.12.3.3.	Proizvodnja kruške- intenzivni nasad	ha	2.750,00	117,00	321.750,00
1.12.4	Proizvodnja trešnje				
1.12.4.1	Proizvodnja trešnje - ekstenzivni nasad	ha	880,00	11,00	9.680,00
1.12.4.2	Proizvodnja trešnje -poluintenzivni nasad	ha	1.650,00	12,00	19.800,00
1.12.4.3	Proizvodnja trešnje intenzivni nasad	ha	2.420,00	5,00	12.100,00
1.12.5.	Proizvodnja višnje				
1.12.5.1	Proizvodnja višnje - ekstenzivni nasad	ha	880,00	5,00	4.400,00
1.12.5.2	Proizvodnja višnje - poluintenzivni nasad	ha	1.650,00	3,00	4.950,00
1.12.5.3	Proizvodnja višnje- intenzivni nasad	ha	1.870,00	7,00	13.090,00
1.13	Proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća	ha	2.400,00	15,90	38.160,00
2.	ANIMALNA PROIZVODNJA				
2.1	Uzgoj rasplodnih junica	grlo	700,00	2.080,00	1.456.000,00
2.2	Uzgoj rasplodne stoke-ovce	kom	35,00	5.281,00	184.835,00
2.3	Proizvodnja pilećeg mesa -brojleri	kljun	0,25	1.690.000,00	422.500,00
2.4	Proizvodnja konzumnih jaja	kljun	2,40	100.000,00	240.000,00
2.5	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	kom	15,00	14.500,00	217.500,00
3.	PROIZVODNJA OD INTERESA ZA KANTON				
3.1	Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka				
3.1.1	Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka za IV i I kvartal	1	0,10	16.000.000,00	1.600.000,00
3.1.2	Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka za II i III kvartal	1	0,14	16.600.000,00	2.324.000,00
3.2	Zdravstvena zaštita pčela i unapređenje pčelinjeg fonda	kom	10,00	41.200,00	412.000,00
3.3	Podrška za unapređenje proizvodnje pilećeg mesa	kljun	0,04	5.580.000,00	223.200,00
3.4	Dodatna podrška za proizvodnju svježeg kravljeg mlijeka-korisnici sa područja izrazito nerazvijenih općina za IV i I kvartal	1	0,04	1.650.000,00	66.000,00
4.	REGRESIRANJE KAMATA				
4.1	Regresiranje kamata na kredite namijenjene otkupu poljoprivrednih proizvoda				34.000,00
5.	PODRŠKA ORGANIZATORIMA PROIZVODNJE				
5.1	Podrška organizatorima proizvodnje u kooperaciji otkupa proizvoda iz kooperacije i prodaja tih proizvoda (kornišon)	kg	0,12	899.883,30	107.986,00
B)	MODEL KAPITALNIH ULAGANJA				
1.	Nabavka nove opreme u animalnoj i biljnoj proizvodnji				
1.1	Sufinansiranje nabavke električnih pastira				15.500,00
1.2	Sufinansiranje nabavke protivgradnih mreža				1.000,00
2.	Izgradnja sistema protivgradne zaštite				
2.1.	Izgradnja sistema protivgradne zaštite (Teočak, Sapna i Kalesija)	kom			737.927,11
2.2	Nabavka raketa za sistem protivgradne zaštite	kom			185.000,00
3.	Sufinansiranje nabavke plastenika i				

	visokih tunela				
3.1	Sufinansiranje nabavke najlona za plastenike i visoke tunele	kom			99.000,00
3.2	Sufinansiranje nabavke plastenika i visokih tunela	m ²			287.156,89
4.	Sufinansiranje nabavke rasplodne stoke-junice	grlo	700,00	385,00	269.500,00
C) MODEL OSTALIH VRSTA PODRŠKI					
1.	Sufinansiranje realizacije projekata od značaja za Kanton				
1.1	Sufinansiranje stručnih publikacija, stručno usavršavanje kadrova iz poljoprivrede i razvoj asocijacija poljoprivrednih proizvođača				13.000,00
1.2	Podrška TV emisijama o poljoprivredi i promocija domaćih proizvoda televizijama sa područja Tuzlanskog kantona				40.000,00
D) SUDSKE PRESUDE I RJEŠENJA PO ŽALBAMA I RJEŠENJA IZ PRETHODNIH GODINA					
1.	Ostvareno pravo po pravosnažnim sudskim presudama iz oblasti novčanih podrški iz prethodnih godina i pravosnažnim rješenjima donesenim u drugostepenom postupku po žalbama, kao i ostvareno pravo po osnovu Programa iz prethodnih godina, koje zbog administrativnih poteškoća nije realizovano.				20.000,00
UKUPNO					16.500.000,00

Pravilnicima po modelima podrški, propisani su uvjeti koje mora ispunjavati podnosilac zahjeva za ostvarivanje prava na novčane podrške, potrebna dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev, način isplate novčanih podrški, obaveze koje korisnik mora ispuniti nakon što mu budu isplaćena sredstva i drugo.

Zahjeve za kantonalne podrške u poljoprivredi i ruralnom razvoju korisnici podnose gradskoj službi nadležnoj za poslove poljoprivrede zajedno sa propisanom dokumentacijom.

Gradska služba zaprima, obrađuje, vrši provjeru dokumentacije, donosi rješenja, te sačinjava obračun novčane podrške. Kantonalno ministarstvo vrši provjeru rješenja, te ih dostavlja Ministarstvu finansija na isplatu. Pravno i fizičko lice koje je ostvarilo pravo na novčanu podršku (u daljem tekstu: korisnik) je obavezno dobijenu podršku namjenski koristiti, u suprotnom mu se uskraćuje pravo da konkuriše za sredstva podrške u naredne tri godine.

U Tabeli 9. prikazane su vrste podrški sa iznosom novčane podrške po jedinici mjere i ukupnim iznosom u 2025. godini iz Budžeta Tuzlanskog kantona za Grad Gračаницa.

Tabela 9. Vrste podrški sa iznosom novčane podrške po jedinici mjere i ukupnim iznosom u 2025. godini iz Budžeta Tuzlanskog kantona za Grad Gračаницu

Vrsta proizvodnje	Iznos podrške	Broj rješenja odobrenih novčanih podrški
A. MODEL PODRŠKE PROIZVODNJI		
1. Biljna proizvodnja		
Proizvodnja merkantilnog kukuruza	166.364,80	159
Proizvodnja pšenice	2.690,00	4

Proizvodnja kornišona za industrijsku preradu	14.249,13	17
Proizvodnja merkantilnog krompira	9.887,80	3
Proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru presadnicama koje je proizveo registrovani proizvođač nabavljenim u tekućoj godini	1.320,00	2
Proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru presadnicama iz vlastite proizvodnje	14.164,00	21
Proizvodnja jagode u zaštićenom prostoru sadnicama koje je proizveo registrovani proizvođač nabavljenim u prethodnoj godini	984,00	1
Proizvodnja jagode u zaštićenom prostoru sadnicama starijim od jedne godine	1.650,00	1
Otkup voća	0,00	-
Proizvodnja gljiva-šampinjoni, bukovače i šitake	8.458,80	2
Proizvodnja komposta	0,00	
Podizanje nasada jagodičastog voća (malina, kupina, jagoda, borovnica, ribizla i aronija)	0,00	-
Proizvodnja sadnica jagodičastog i bobičastog voća (sadnice jagode)	0,00	-
Proizvodnja krošnjastog voća (šljiva, jabuka, kruška, trešnja i višnja)	81.391,20	69
Ukupno biljna proizvodnja	301.159,73	279
2. Animalna proizvodnja		
Uzgoj rasplodnih junica	161.700,00	76
Uzgoj rasplodne stoke-ovce	1.610,00	3
Proizvodnja pilećeg mesa-brojleri	66.920,95	2
Proizvodnja konzumnih jaja	44.640,00	2
Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	22.815,00	83
Ukupno animalna proizvodnja	297.685,95	166
Proizvodnje od interesa za Kanton		
Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka	389.322,74	5
Zdravstvena zaštita pčela i unapređenje pčelinjeg fonda	39.220,00	108
Podrška za ublažavanje poremećaja na tržištu - proizvodnja pilećeg mesa	62.413,16	12
Regresiranje kamata na kredite namjenjene otkupu poljoprivrednih proizvoda	18.618,33	1
Podrška organizatorima proizvodnje u kooperaciji otkupa proizvoda iz kooperacije i prodaja tih proizvoda (kornišon)	48.103,08	1
Ukupno proizvodnje od interesa za Kanton	557.677,30	127
UKUPNO MODEL PODRŠKE PROIZVODNJI	1.156.522,99	
B) MODEL KAPITALNIH ULAGANJA		
Nabavka nove opreme u animalnoj i biljnoj proizvodnji-oprema u stočarskim objektima, paneli i rashladni uređaji u hladnjačama	0,00	
Sufinansiranje nabavke električnih pastira	0,00	
Sufinansiranje nabavke rasplodne stoke-rasplodne junice	48.300,00	21
Izgradnja sistema protivgradne zaštite (Teočak, Sapna i Kalesija)	0,00	
Nabavka raketa za sistem protivgradne zaštite	18.590,00	1
Sufinansiranje nabavke platenika i visokih tunela	2.730,00	1
Sufinansiranje izgradnje sistema za navodnjavanje	0,00	

UKUPNO MODEL KAPITALNIH ULAGANJA	69.620,00	23
C) MODEL OSTALIH VRSTA PODRŠKI		
Sufinansiranje stručnih publikacija, stručno usavršavanje kadrova iz poljoprivrede i razvoj asocijacija poljoprivrednih proizvođača	0,00	
Podrška TV emisijama o poljoprivredi i promociji domaćih proizvoda javnim emiterima sa područja Tuzlanskog Kantona	0,00	
UKUPNO MODEL OSTALIH VRSTA PODRŠKI	0,00	
D) USLUGE ODRŽAVANJA SOFTVERA ZA PRAĆENJE ULAGANJA I ANALIZU ULAGANJA U OBLAST PODRŠKE PRIMARNOJ POLJOPRIVREDNOJ PROIZVODNJI U 2024.GODINI	0,00	
E) OSTVARENO PRAVO PO PRAVOSNAŽNIM SUDSKIM PRESUDAMA IZ OBLASTI NOVČANIH IZ PRETHODNIH GODINA I PRAVOSNAŽNIM RJEŠENJIMA DONESENIM U DRUGOSTEPENOM POSTUPKU PO ŽALBAMA	0,00	
UKUPNO PODRŠKE IZ BUDŽETA TK	1.226.142,99	595

Ukupna Kantonalna podrška za Grad Gračanica u 2025.godini iznosi 1.226.142,99 KM.

Najveći iznos u 2025. godini odobren je za proizvodnju svježeg kravljeg mlijeka, ukupno 389.322,74 što je 31,80 % od ukupnog iznosa novčane podrške, a od biljne proizvodnje najveća sredstva su odobrena za proizvodnju merkantilnog kukuruza i to u iznosu od 166.364,80 KM što čini 13,56 % od ukupnog novčanog iznosa iz kantonalnog budžeta za Grad Gračanicu.

Proceduru nabavke raketa za sistem protivgradne zaštite za Grad Gračanica provela je Gradska uprava Grada Gračanica, a navedena sredstva su doznačena iz kantonalnog budžeta.

U tabeli broj 10. prikazana je ukupno ostvarena novčana podrška iz Budžeta Tuzlanskog Kantona u 2025. godini po općinama/gradovima Tuzlanskog kantona i vrstama proizvodnje, iz koje je vidljivo da Grad Gračanica zauzima četvrto mjesto po ostvarenim novčanim podrškama u odnosu na druge općine/gradove sa područja Kantona, odnosno 8,47% od ukupnog iznosa.

<i>Tabela 10. Ostvarena novčana podrška iz kantonalnog budžeta po općinama/gradovima Tuzlanskog kantona u 2025. godini</i>	Banovići	Čelić	Doboj Istok	<u>Gračanica</u>	Gradačac	Kalesija	Kladanj	Lukavac	Sapna	Srebrenik	Teočak	Tuzla	Živinice	Ukupno KM
A. MODEL PODRŠKE PROIZVODNJI														
1. Biljna proizvodnja														
Proizvodnja merkantilnog kukuruza	10.129,00	65.728,60	91.427,00	<u>166.364,80</u>	178.999,80	119.343,00	840,00	37.273,60	26.579,00	140.210,00	120.233,40	44.128,00	24.094,00	1.025.350,20
Proizvodnja pšenice	0,00	2.178,00	0,00	<u>2.690,00</u>	4.150,00	4.120,00	0,00	4.270,00	4.290,00	500,00	6.312,00	0,00	2.090,00	30.600,00
Proizvodnja kornišona za ind. preradu	3.445,89	10.100,79	4.546,71	<u>14.249,13</u>	28.109,09	31.415,79	0,00	5.568,15	0,00	8.000,54	0,00	684,81	40.325,67	146.446,57
Proizvodnja merkantilnog krompira	0,00	0,00	0,00	<u>9.887,80</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.955,80	0,00	0,00	0,00	15.843,60
Proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru presadnicama koje je proizveo registrovani proizvođač nabavljenim u tekućoj godini	3.876,00	720,00	2.100,00	<u>1.320,00</u>	12.456,00	11.037,00	2.415,00	6.720,00	0,00	5.316,00	0,00	110.115,00	3.660,00	159.735,00
Proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru presadnicama iz vlastite proizvodnje	5.220,00	58.582,00	20.424,00	<u>14.164,00</u>	58.171,60	20.400,00	2.880,00	22.370,00	600,00	26.808,00	13.190,00	11.080,00	22.164,00	276.053,60
Proizvodnja jagode u zaštićenom prostoru sadnicama koje je proizveo registrovani proizvođač, nabavljenim u prethodnoj godini	1.275,00	1.488.177,00	0,00	<u>984,00</u>	22.853,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.500,00	0,00	0,00	1.532.082,00
Proizvodnja jagode u zaštićenom prostoru sadnicama starijim od jedne godine	253,00	591.440,80	900,00	<u>1.650,00</u>	30.868,20	0,00	0,00	704,00	440,00	6.820,00	4.800,40	0,00	2.050,40	638.774,00
Otkup voća	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	78.814,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	78.814,50
Proizvodnja gljiva	962,25	0,00	0,00	<u>8.458,80</u>	171.432,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	29.550,00	9.939,00	220.342,05
Proizvodnja komposta	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	137.580,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	137.580,80
Podizanje nasada jagodičastog voća (malina, kupina, jagoda, borovnica, ribizla i aronija)	0,00	3.456,00	0,00	<u>0,00</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.440,00	2.592,00	3.600,00	11.088,00
Proizvodnja sadnica jagodičastog i bobičastog voća (sadnice jagode)	0,00	111.026,34	0,00	<u>0,00</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	111.026,34
Proizvodnja krošnjastog voća-šljiva, jabuka, trešnja i višnja	13.249,50	309.703,00	26.992,90	<u>81.391,20</u>	1.217.835,30	17.838,70	0,00	2.838,00	27.141,40	155.655,50	58.897,30	39.022,50	12.399,20	1.962.964,50
Proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća	3.072,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	5.904,00	1.320,00	0,00	0,00	0,00	3.432,00	2.400,00	12.633,00	0,00	28.761,00
Biljna proizvodnja ukupno	41.482,64	2.641.112,53	146.390,61	<u>301.159,73</u>	1.947.174,29	205.474,49	6.135,00	79.743,75	59.050,40	352.697,84	211.773,10	249.805,31	120.322,27	6.375.462,16
2. Animalna proizvodnja														
Uzgoj rasplodnih junica	42.700,00	144.900,00	48.300,00	<u>161.700,00</u>	83.300,00	244.300,00	65.800,00	18.900,00	116.200,00	119.700,00	63.000,00	23.800,00	242.200,00	1.374.800,00
Uzgoj rasplodne stoke – ovce	2.625,00	8.435,00	1.890,00	<u>1.610,00</u>	14.210,00	20.755,00	12.915,00	0,00	64.575,00	9.387,00	11.382,00	0,00	4.235,00	152.019,00
Proizvodnja pilećeg mesa –brojleri	0,00	0,00	114.748,00	<u>66.920,95</u>	57.388,80	76.140,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	75.000,00	0,00	390.198,35
Proizvodnja konzumnih jaja	0,00	0,00	21.600,00	<u>44.640,00</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15.840,00	100.800,00	0,00	182.880,00
Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	29.607,00	3.312,00	12.609,00	<u>22.815,00</u>	12.270,00	10.320,00	14.745,00	14.355,00	4.458,00	8.187,00	17.967,00	4.020,00	44.745,00	199.410,00
Animalna proizvodnja ukupno	74.932,00	156.647,00	199.147,00	<u>297.685,95</u>	167.168,80	351.515,60	93.460,00	33.255,00	185.233,00	137.274,00	108.189,00	203.620,00	291.180,00	2.299.307,35
Proizvodnje od interesa za Kanton														

Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka	63.893,52	241.990,07	214.434,58	<u>389.322,74</u>	563.492,26	1.237.612,13	0,00	87.039,48	115.848,46	168.869,60	74.627,70	74.005,60	620.528,60	3.851.664,74
Zdravstvena zaštita pčela i unapređenje pčelinjeg fonda	25.760,00	14.620,00	15.610,00	<u>39.220,00</u>	44.080,00	16.240,00	26.560,00	28.580,00	12.500,00	37.890,00	20.490,00	63.870,00	51.480,00	396.900,00
Podrška za unapređenje proizvodnje pilećeg mesa	0,00	0,00	39.387,64	<u>62.413,16</u>	45.819,52	26.204,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20.000,00	16.289,84	210.114,28
Regresiranje kamata na kredite namjenjene otkupu poljoprivrednih proizvoda	0,00	0,00	0,00	<u>18.618,33</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18.618,33
Podrška organizatorima proizvodnje u kooperaciji otkupa proizvoda iz kooperacije i prodaja tih proizvoda (kormišon)	0,00	0,00	0,00	<u>48.103,08</u>	3.943,66	25.795,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20.529,24	98.371,78
UKUPNO MODEL PODRŠKE PROIZVODNJI	206.068,16	3.054.369,60	614.969,83	<u>1.156.522,99</u>	2.771.678,53	1.862.842,14	126.155,00	228.618,23	372.631,86	696.731,44	415.079,80	611.300,91	1.120.329,95	13.250.438,64
B) MODEL KAPITALNIH ULAGANJA														
Sufinansiranje nabavke električnih pastira	1.011,85	1.962,45	759,50	<u>0,00</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.335,75	0,00	493,29	1.656,09	11.218,93
Sufinansiranje nabavke protivgradnih mreža	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Izgradnja sistema protivgradne zaštite (Teočak,Sapna, Kalesija i Živinice)	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	0,00	249.819,00	0,00	0,00	91.492,00	0,00	45.859,72	0,00	0,00	387.170,72
Nabavka raketa za sistem protivgradne zaštite	0,00	29.190,00	5.070,00	<u>18.590,00</u>	60.326,00	0,00	0,00	17.514,00	0,00	50.596,00	0,00	0,00	0,00	181.286,00
Sufinansiranje nabavke najlona za platenike i visoke tunele	0,00	64.530,39	4.860,63	<u>0,00</u>	11.936,16	0,00	0,00	0,00	0,00	3.013,28	0,00	0,00	3.652,25	87.992,71
Sufinansiranje nabavke platenike i visokih tunele	0,00	216.567,82	9.520,00	<u>2.730,00</u>	14.877,77	5.550,81	0,00	0,00	0,00	7.362,61	2.263,10	4.890,20	15.273,30	279.035,61
Sufinansiranje nabavke rasplodne stoke - junice	0,00	0,00	34.300,00	<u>48.300,00</u>	21.700,00	80.500,00	0,00	7.000,00	0,00	24.500,00	2.100,00	9.100,00	17.500,00	245.000,00
UKUPNO MODEL KAPITALNIH ULAGANJA	1.011,85	312.250,66	54.510,13	<u>69.620,00</u>	108.839,93	335.869,81	0,00	24.514,00	91.492,00	90.807,64	50.222,82	14.483,49	38.081,64	1.191.703,97
C. MODEL OSTALIH VRSTA PODRŠKI														
Sufinansiranje stručnih publikacija, stručno usavršavanje kadrova iz poljoprivrede i razvoj asocijacija poljoprivrednih proizvođača	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	1.905,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.000,00	0,00	4.905,00
PodrškaTV emisijama o poljoprivredi i promociji domaćih proizvoda javnim emiterima sa područja Tuzlanskog kantona	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	31.725,00	0,00	31.725,00
UKUPNO MODEL OSTALIH VRSTA PODRŠKI	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	1.905,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	34.725,00	0,00	36.630,00
E) Ostvareno pravo po pravosnažnim sudskim presudama iz oblasti novčanih podrški iz prethodnih godina i pravosnažnim rješenjima donesenim u drugostepenom postupku po žalbama, kao i ostvareno parvo po osnovu Programa iz prethodnih godina, koje zbog administrativnih poteškoća nije realizovano.	0,00	0,00	0,00	<u>0,00</u>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.000,00
UKUPNO A+B+C+D+E	207.080,01	3.366.620,26	669.479,96	<u>1.226.142,99</u>	2.882.423,46	2.198.711,95	126.155,00	253.132,23	464.123,86	787.539,08	465.302,62	660.509,40	1.158.411,59	14.483.772,61

Radi boljeg uvida u postojeće stanje, u tabeli 11. prikazani su podaci o ostvarenoj novčanoj podršci iz Budžeta Kantona u posljednjih pet godina za Grad Gračanica.

Tabela 11. Ostvarene novčane podrške iz Budžeta Kantona u posljednjih pet godina za Grad Gračanica

Red. broj	Vrsta podrške	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
	MODEL PODRŠKE PROIZVODNJI					
	BILJNA PROIZVODNJA					
1.	Proizvodnja kukuruza	47.047,88	94.076,58	114.229,91	162.934,80	166.364,80
2.	Proizvodnja pšenice	-	-	-	-	2.690,00
2.	Proizvodnja kornišona za industrijsku preradu	7.533,48	7.895,81	13.609,35	15.421,52	14.249,13
3.	Proizvodnja merkantilnog krompira	0,00	0,00	0,00	0,00	9.887,80
4.	Proizvodnja povrća i jagode u zaštićenom prostoru	15.133,50	22.489,20	24.180,20	30.164,00	18.118,00
5.	Otkup voća za prodaju i izvoz	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Proizvodnja voća	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Proizvodnja gljive (šampinjoni, bukovače, šitake)	39.406,60	65.059,80	73.787,23	117.560,82	8.458,80
8.	Otkup voća za preradu na području Kantona	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Proizvodnja komposta	38.259,00	50.271,84	63.576,00	81.942,00	0,00
10.	Podizanje nasada jagodičastog voća (malina, kupina, jagoda, borovnica, ribizla i aronija)	0,00	0,00	600,00	0,00	0,00
11.	Podizanje nasada krošnjastog voća	0,00	0,00	2.520,00	0,00	0,00
12.	Proizvodnja presadnica povrća i ljekovitog bilja	0,00	0,00	0,00	-	-
13.	Proizvodnja sadnica jagodičastog i bobičastog voća (sadnice maline)	0,00	0,00	0,00	-	-
14.	Proizvodnja krošnjastog voća	147.135,00	154.030,60	158.605,07	133.774,30	81.391,20
15.	Proizvodnja jagodičastog voća	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	UKUPNO BILJNA PROIZVODNJA	295.190,46	393.823,83	451.107,76	541.797,44	301.159,73
	ANIMALNA PROIZVODNJA					
1.	Muzne krave u liniji otkupa mlijeka	110.904,00	197.800,00	373.008,00	-	-
2.	Vještačko osjemenjavanje plotkinja	-	-	-	-	-
3.	Proizvodnja pilećeg mesa	258.663,08	28.854,36	23.431,32	74.248,45	66.920,95
4.	Rasplodna stoka – rasplodne junice	23.200,00	50.400,00	85.800,00	192.000,00	161.700,00
5.	Proizvodnja konzumnih	31.271,50	7.560,00	0,00	27.446,40	44.640,00

	jaja					
6.	Košnice pčela – uzgoj pčelinjih zajednica	21.630,00	16.710,00	19.435,00	24.285,00	22.815,00
7.	Uzgoj rasplodne stoke-ovce	-	-	-	0,00	1.610,00
	UKUPNO ANIMALNA PROIZVODNJA	445.668,58	301.324,36	501.674,32	317.979,85	297.685,95
	PODRŠKA ZA UBLAŽAVANJE SUŠE U 2021.GODINI					
1.	Proizvodnja kukuruza	18.288,90				
2.	Proizvodnja krošnjastog voća	9.564,00				
3.	Proizvodnja jagodičastog voća	0,00				
4.	Muzne krave	35.120,00				
5.	Proizvodnja pilećeg mesa	22.988,70				
6.	Proizvodnja konzumnih jaja	4.811,00				
7.	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	6.840				
	UKUPNA NOVČANA PODRŠKA ZA UBLAŽAVANJE SUŠE U 2021. GODINI	97.612,61				
	Novčana podrška za ublažavanje posljedica poremećaja na tržištu u poljoprivrednoj proizvodnji					
1.	Podrška za ublažavanje poremećaja na tržištu-proizvodnja pilećeg mesa		163.180,53	148.778,01		
2.	Zdravstvena zaštita pčela i unapređenje pčelinjeg fonda		25.434,00	30.260,00		
3.	Podrška za ublažavanje poremećaja na tržištu-muzne krave		170.200,00	0,00		
4.	Tov junadi		89.400,00	0,00		
	Ukupno novčana podrška za ublažavanje posljedica poremećaja na tržištu u poljoprivrednoj proizvodnji		448.214,53	179.038,01		
	Proizvodnje od interesa za Kanton					
	Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka				289.113,40	389.322,74
	Zdravstvena zaštita pčela i unapređenje pčelinjeg fonda				38.120,00	39.220,00
	Podrška za ublažavanje poremećaja na tržištu - proizvodnja pilećeg mesa				65.847,12	62.413,16

	Regresiranje kamata na kredite namjenjene otkupu poljoprivrednih proizvoda				20.661,37	18.618,33
	Podrška organizatorima proizvodnje u kooperaciji otkupa proizvoda iz kooperacije i prodaja tih proizvoda (kornišon)				46.476,30	48.103,08
	Ukupno proizvodnje od interesa za Kanton				460.218,19	557.677,30
	Regresiranje kamata na kredite namjenjene otkupu poljoprivrednih proizvoda	24.690,54	18.924,73	22.859,24	-	-
	Podrška organizatorima proizvodnje u kooperaciji otkupa proizvoda iz kooperacije i prodaja tih proizvoda	34.471,74	42.758,80	36.105,70	-	-
	UKUPNO MODEL PODRŠKE PROIZVODNJI	800.021,32	1.205.046,25	1.190.785,03	1.319.995,48	1.156.522,99
	MODEL KAPITALNIH ULAGANJA					
1.	Nabavka mehanizacije i opreme u animalnoj proizvodnji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Nabavka osnovnog stada (teladi)	0,00	25.500,00	0,00	-	-
3.	Sufinansiranje nabavke rasplodne stoke-junice	0,00	60.000,00	103.000,00	84.000,00	48.300,00
4.	Izgradnja sistema protivgradne zaštite-nabavka raketa za sistem protivgradne zaštite	0,00	46.958,40	31.460,00	0,00	0,00
5.	Nabavka raketa za sistem protivgradne zaštite				34.960,00	18.590,00
6.	Sufinansiranje nabavke platenika i visokih tunela	0,00	0,00	0,00	714,00	2.730,00
7.	Sufinansiranje nabavke električnih pastira				0,00	0,00
8.	Sufinansiranje izgradnje sistema za navodnjavanje				0,00	0,00
	UKUPNO MODEL KAPITALNIH ULAGANJA	0,00	132.458,40	134.460,00	119.674,00	69.620,00
	MODEL OSTALIH VRSTA PODRŠKI					
1.	Sufinansiranje realizacije projekata od značaja za Kanton	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Sufinansiranje proljetne sjetve u uslovima proglašenog stanja nesreće	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Sufinansiranje jesenje sjetve u uslovima proglašenog stanja nesreće	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Sufinansiranje stručnih publikacija, stručno usavršavanje kadrova	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	poljoprivrede i razvoj asocijacija poljoprivrednih proizvođača					
5.	Podrška TV emisijama o poljoprivredi i promociji domaćih proizvoda javnim emiterima Tuzlanskog kantona	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Usluge održavanja softvera za praćenje ulaganje i analizu ulaganja u oblast primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u 2021. godini	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Sudske presude i rješenje po žalbama	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	UKUPNO MODEL OSTALIH VRSTA PODRŠKI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	UKUPNA PODRŠKA IZ BUDŽETA KANTONA ZA GRAD GRAČANICA U 2025.GODINI	897.633,93	1.337.504,65	1.325.245,03	1.439.669,48	1.226.142,99

Ukupna Kantonalna podrška za Grad Gračanica u 2025.godini iznosi 1.226.142,99 KM, što je za 213.526,49 KM manje u odnosu na iznos novčanih podrški iz 2024.godine, koji je iznosio 1.439.669,48 KM.

Smanjenje iznosa u odnosu na 2024.godinu najviše je primjetno u proizvodnjama krošnjastog voća, povrća u zaštićenom prostoru te gljiva i komposta. U 2025. godini uvedena je obaveza kontrole voćnjaka na terenu od strane službenika Poljoprivrednog zavoda i povrća u zaštićenom prostoru od strane komisije općine/grada. Tom prilikom su utvrđeni različiti problemi na terenu te takvi korisnici nisu ostvarili pravo na novčanu podršku u tekućoj godini, ali su dobili preporuke za rješavanje istih i ostvarivanje podrški u narednom periodu.

U oblasti animalne proizvodnje zabilježen je značajan rast realizacije novčanih podrški, zahvaljujući prije svega značajnom povećanju iznosa novčane podrške za mlijeko.

III Realizacija novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju iz Budžeta Grada za 2025. godinu (u daljem tekstu: podrška Grada)

Na osnovu člana 60. i 61. Zakona o budžetima u Federaciji BiH („Službene novine FBiH, broj:102/13, 13/14, 8/15 i 9/15), člana 36. Statuta Grada Gračanica, („Službeni glasnik Grada Gračanica“, broj: 1/23) i člana 26. Odluke o izvršavanju Budžeta Grada Gračanica za 2025. godinu (Službeni glasnik Grada Gračanica, broj: 01/25), Gradonačelnik Grada Gračanica, donio je Program novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju iz Budžeta Grada za 2025. godinu.

Kroz program novčanih podrški iz Budžeta Grada Gračanica osigurana su sredstva za novčanu podršku poljoprivrednoj proizvodnji, a realizovani iznosi prikazani su u tabeli 12.

Tabela 12. Realizovani iznosi novčanih podrški iz Budžeta Grada

Red. broj	Vrsta podrške	Jedinica mjere	Iznos podrške KM/jed.mjere	Ukupan obim proizvodnje	Ukupni iznos podrške (KM)
1.	Nabavka rasplodnih junica iz uvoza	grlo	200,00	72	14.400,00
2.	Uzgoj rasplodnih junica	grlo	40,00	281	11.240,00
3.	Tov junadi	grlo	40,00	447	17.880,00
4.	Zdravstvena zaštita pčela i unapređenje pčelinjeg fonda	košnica	4,00	3902	15.608,00
5.	Muzna grla u liniji otkupa mlijeka	grlo	105,00	922	96.810,00
6.	Proizvodnja pilećeg mesa	kljun	0,055	1.501.016	82.555,88
7.	Proizvodnja povrća i jagode u plasteniku	m ²	1,00	8520	8.520,00
8.	Proizvodnja konzumnih jaja	kljun	0,25	18.600	4.650,00
9.	Proizvodnja kornišona za industrijsku preradu	kg	0,09	66.970	6.027,30
10.	Uzgoj rasplodnih ovaca	kom	3,50	3.366	11.781,00
11.	Sufinansiranje aktivnosti Udruženja poljoprivrednika, poljoprivrednih inženjera i tehničara Gračanica i sufinansiranje jedne zaposlene osobe u udruženju po programu Tuzlanskog kantona-Tražim poslodavca 2025.godina				22.000,00
12.	Podrška izložbi stočarstva Gračanica-Doboj Istok 2025				3.000,00
13.	Sufinansiranje troškova prijevoza poljoprivrednika na sajam u Bjelovar				1.000,00
14.	Podrška Udruženju peradara Tuzlanskog kantona za održavanje Drugog međunarodnog kongresa peradara BiH.				1.500,00
15.	Naknada dijela štete načinjene od strane pasa lualica				600,00
16.	Naknada dijela štete načinjene od strane pasa lualica za koke				400,00
	UKUPNO (KM)				297.972,18
	Rezerva (KM)				2.027,82
	BUDŽET (KM) za 2025.godinu - Podsticaji u poljoprivredi				300.000,00

Iz navedenih podataka vidimo da je najveći iznos sredstava isplaćen za poticaj dvije strateške proizvodnje za Grad Gračanica, govedarstvo i peradarstvo.

Pravo na podršku za svako grlo u liniji otkupa mlijeka ostvarili su vlasnici grla sa područja Grada Gračanica, u čije ime je organizator otkupa mlijeka, Gradskoj službi podnio zahtjev uz koji je priloženo rješenje sa obračunom za novčane podrške iz kantonalnog budžeta, čime se dokazuje ispunjavanje uslova za ostvarivanje podrške, a sve sa ciljem olakšavanja administrativnih procedura i ishodovanja dokumenata koje su poljoprivredni proizvođači obezbijedili za ostvarivanje novčanih podrški sa viših nivoa. Isplaćeno je 96.810,00 KM za 922 muznih grla, što je za 84 muzna grla više nego u prethodnoj 2024.godini.

Pravo na podršku za svako utovljeno pile ostvarili su korisnici koji su ostvarili novčane podrške iz kantonalnog budžeta. Na području Grada Gračanica isplaćeno je 82.555,88 KM za 1.501.016 tovnih pilića što predstavlja neznatno smanjenje obima proizvodnje u odnosu na 2024. godinu.

Pravo na podršku za uzgoj rasplodnih ovaca ostvarili su korisnici koji su dostavili obrazac obračuna za novčanu podršku za uzgoj rasplodnih ovaca iz federalnog budžeta te korisnici koji su ostvarili novčane podrške iz kantonalnog budžeta, a za tu svrhu iz Budžeta Grada Gračanica isplaćeno je 11.781,00KM za 3.366 grla.

Pravo na podršku za svaku košnicu ostvarili su proizvođači sa područja Grada Gračanica koji su ostvarili novčane podrške iz kantonalnog budžeta, a isplaćeno je 15.608,00 KM za 3902 košnice pčela.

I ove godine je zbog unapređenja poljoprivredne proizvodnje zadržana podrška za nabavku steonih junica, kako iz uvoza tako i na domaćem tržištu. Kako se radi o strateški važnoj proizvodnji i skupim grlima, pravo na podršku ostvarili su proizvođači sa područja Grada Gračanica za svako grlo za koje je dostavljen dokaz o izvršenoj kupovini. Novčana podrška isplaćena je za 72 grla, u ukupnom iznosu od 14.400,00 KM.

U 2025. godini su po prvi put planirana sredstva za novčanu podršku za uzgoj rasplodnih junica od teladi iz vlastitog stada, kako bi se zadržao ili povećao dostignuti nivo proizvodnje. Pravo na podršku za uzgoj rasplodnih junica ostvarili su korisnici koji su dostavili obrazac obračuna za novčanu podršku za uzgoj rasplodnih junica iz federalnog budžeta te korisnici koji su ostvarili novčane podrške iz kantonalnog budžeta. Novčana podrška isplaćena je za 281 grlo, u ukupnom iznosu od 11.240,00 KM.

U Program je također uvrštena i novčana podrška za tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja ili uvoza. Pravo na podršku za tov junadi ostvarili su korisnici koji su dostavili obrazac obračuna za novčanu podršku za tov junadi iz federalnog budžeta, a za tu svrhu iz Budžeta Grada Gračanica isplaćeno je 17.880,00 KM za 447 grla tovnih junadi.

Novčana podrška za proizvodnju povrća i jagode u zaštićenom prostoru za 8.520 m² isplaćena je u iznosu od 8.520,00 KM.

Za većinu proizvodnju povećani su iznosi novčanih podrški po jedinici mjere u odnosu na 2024.godinu, dok su se obimi proizvodnji povećavali ili smanjivali, ovisno od proizvodnje.

U tabeli 13. prikazani su realizovani iznosi novčanih podrški iz Budžeta Grada u 2024. i 2025.godini.

Tabela 13. Realizovani iznosi novčanih podrški iz Budžeta Grada u 2024. i 2025.godini

r.b.	Vrsta podrške	Iznos pod. KM/ Jed.mj.	Ukupan obim proizvodnje	Ukupni iznos podrške (KM)	Iznos pod. KM/ Jed.mj.	Ukupan obim proizvodnje	Ukupni iznos podrške (KM)
		2024. godina			2025.godina		
1.	Nabavka rasplodnih junica iz uvoza	150,00	105	15.750,00	200,00	72	14.400,00
2.	Uzgoj rasplodnih junica	-	-	-	40,00	281	11.240,00
3.	Tov junadi	-	-	-	40,00	447	17.880,00
4.	Zdravstvena zaštita pčela i unapređenje pčelinjeg fonda	4,00	3772	15.088,00	4,00	3902	15.608,00
5.	Muzna grla u liniji otkupa mlijeka	90,00	838	75.420	105,00	922	96.810,00
6.	Proizvodnja pilećeg mesa	0,045	1.588.547	71.484,62	0,055	1.501.016	82.555,88
7.	Proizvodnja povrća i jagode u plasteniku	0,50	14.687	7.343,50	1,00	8520	8.520,00
8.	Proizvodnja konzumnih jaja	0,25	11.436	2.859,00	0,25	18.600	4.650,00
9.	Proizvodnja kornišona za industrijsku preradu	0,07	72.652	5.085,64	0,09	66.970	6.027,30
10.	Uzgoj rasplodnih ovaca	2,50	3.388	8.470,00	3,50	3.366	11.781,00

Pored naprijed navedenih sredstava, isplaćenih po osnovu usvojenog Programa novčane podrške u poljoprivredi, u Budžetu Grada Gračanica izdvojena su sredstva za funkcionisanje protivgradne zaštite, u koju svrhu se svake godine zaključuju dva ugovora sa dobavljačima, i to jedan za radarsko praćenje i osmatranje i drugi ugovor za dejstvovanje u slučaju elementarnih nepogoda za period trajanja protivgradne sezone (15.04.-15.10.) i za održavanje automatskih protivgradnih stanica (APGS) tokom cijele godine.

U tu svrhu je iz Budžeta Grada Gračanica u toku 2025.godine utrošeno je 18.590,00 KM. Finansiranje nabavke raketa je izvršeno iz Budžeta TK na osnovu Programa podrški, što je prikazano u tabeli podrški iz Budžeta TK, kojim je odobreno dopunjavanje protivgradnih stanica do 12 raketa po jednoj stanici.

Isto tako je kroz Budžet Grada Gračanica za 2025. godinu data podrška radu i djelovanju Udruženju poljoprivrednika, poljoprivrednih inženjera i tehničara, i u tu svrhu je kao i prethodnih godina izdvojeno 20.000,00 KM, što u mnogome olakšava prikupljanje dokumentacije i predaju zahtjeva za ostvarivanje prava poljoprivrednih proizvođača tokom cijele godine, a naročito u vrijeme predaje zahtjeva i ostvarivanja novčanih podrški u poljoprivredi.

IV Zaključna razmatranja i prijedlog mjera u cilju daljeg unapređenja primarne poljoprivredne proizvodnje i efekata novčane podrške

Analizom podataka o realizaciji novčanih podrški i aktualnom stanju poljoprivredne proizvodnje evidentni su brojni problemi i slabosti koji se najviše iskazuju kao:

- nedovoljna veličina zemljišnog posjeda
- neriješen status poljoprivrednog proizvođača

- klasična i tržištu neprilagođena proizvodna struktura
- nesređeni i nerazjašnjeni imovinsko-pravni odnosi
- niska produktivnost po jedinicama kapaciteta
- nizak nivo specijalizacije proizvodnje
- nedovoljna i neadekvatna tehnološka opremljenost
- nedostatak povoljnih kreditnih sredstava
- nizak nivo investiranja
- nedostatak prerađivačkih kapaciteta na području Grada i Kantona

Nažalost, ne postoji banka koja bi se bavila isključivo kreditiranjem poljoprivrede, niti se iz federalnog i kantonalnog budžeta izdvajaju sredstva koja bi omogućila realizaciju neophodnih strukturnih promjena. Poljoprivrednici su prinuđeni da uzimaju kredite od komercijalnih banaka i mikrokreditnih organizacija pod nepovoljnim uslovima, sa visokom kamatnom stopom i kratkim rokovima otplate, te su ulaganja u povećanje tehnološke opremljenosti minimalna, iako se kroz regres kamata na kredite za kapitalna ulaganja u poljoprivredi i ruralnom razvoju i preradi poljoprivrednih proizvoda i kredite namjenjene za otkup poljoprivrednih proizvoda, pokušava ublažiti nedostatak povoljnih kreditnih sredstava.

Posljednjih nekoliko godina susrećemo se sa sve češćim problemom koje poljoprivrednim proizvođačima nanose divlje svinje, uništavajući poljoprivredne usjeve, što predstavlja dodatnu nesigurnost u proizvodnji.

U skladu sa naprijed izloženim, u narednom periodu radi daljeg unapređenja poljoprivredne proizvodnje i efekata novčane podrške, mjere koje se na lokalnom nivou trebaju poduzeti su sljedeće:

- nastaviti sa izgradnjom sistema direktnih novčanih podrški iz budžeta grada, ali uz značajno povećanje ulaganja u strateške proizvodnje
- daljnjim razvojem sistema podrški u poljoprivrednoj proizvodnji i ruralnom razvoju preferirati robne proizvođače, odnosno one proizvođače koji ostvaruju značajnu proizvodnju i plasiraju svoje proizvode na tržište i onima kojima je to osnovna djelatnost
- provoditi kontinuiranu edukaciju poljoprivrednih proizvođača u pogledu primjene savremene tehnologije u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji
- tražiti od nadležnih da se pristupi izmjenama zakonske regulative u Zakonu o poljoprivrednom zemljištu i Zakonu o lovstvu kako bi se spriječili problemi koje poljoprivrednim proizvođačima nanose divlje svinje

Kako bi poljoprivredna proizvodnja mogla da odgovori na izazove koje donose klimatske promjene i rastuće potrebe tržišta, neophodno je neprekidno ulagati u nove tehnologije, znanja i prakse. Bez ulaganja i inovacija, poljoprivreda rizikuje da postane neefikasna i nekonkurentna, što direktno ugrožava ekonomsku stabilnost i bezbjednost hrane.

Zato je važno da, kako država, tako i poljoprivredni proizvođači prepoznaju značaj istih kao prioritet, jer poljoprivreda nije luksuz već nužnost.